

CHARADER

AF

F. M. FRANZÉN.

STOCKHOLM,

PÅ J. L. BRUDINS FÖRLAG.

1849.

BEARBER

F. M. FRANZÉN

—○○○○—

STOCKHOLM

BY J. L. BRIDGES FÖRLÄG.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS MARCUS & COMP. 1849.

TILL

MITT YNGSTA BARN!

Du, min dotter, som, under din vård om din gamle sjuklige Fader, varit vittne till dessa småsakers tillkomst, dels under plågestunder, då jag med en lek för tanken sökt skingra känslan af deras bitterhet, dels under vår rörelse i fria luften, då det roat dig att upplösa de knutar, jag dig till tidsfördrif förelagt: åt dig lemnar jag hvad du själf samlat och förvarat, med rättighet att göra deraf det bruk, som du för godt finner, antingen blott för dina vänner, eller för den Allmänhet, som ej försmår detta oskyldiga tidsfördrif. I sednare fallet kunde följande rader tjena till företal:

Ögonblickets barn, för ögonblicket
Äre vi ock till, små bläddror likt,
Som på vattnet uppstå och försvinna
Med den bild, de speglat af. En bild,
Ja, en sanning, allvar eller skämt,
Kan ju ock i denna ram få rum.
Du, som det ej roar att en knut,
Som är blott för ro skull gjord, upplösa,
Bry dig ej dermed, men stör ej andra
I det nöje, som de ha deraf!

1.

Mitt första är ett ljud, som jagar
 En näsvis katt från bordet ner,
 Det vore ock ett ord så godt som kort
 Åt mången, som i våra dagar
 Uppträder för en allmänhet
 Med stora ord om det han icke vet.
 Der dina ögon just nu vandra
 Och nu igen, det är *mitt andra*;
 Och se, *mitt hela* här
 Midt för din näsa är.

2.

Mitt första vill vid lyckans port en hvar.
Mitt andra är den väg, som fågeln far.
Mitt hela liknar Gud i vishet och i välde,
 Och deltog i hans råd, då han all världen ställde.

3.

Mitt första plär i tid och otid göras,
 Som här just nu kan ses och höras.
 Utaf *mitt andra* på en enda natt
 En bro blir öfver sundet satt.
Mitt hela lyser såsom ädelstenar
 På gräsets strån och trädets grenar;
 Men, mångens ära lik, dess glans förgår
 Och lemnar efter sig en tår.

4.

Allt skall *mitt första* bli en gång,
 Fast icke nu, som många hoppas,
 Ej straxt blir sommar, då vid lärkans sång
 Man gläds åt sippan, som vid drifvan knoppas.
 Allt skall *mitt första* bli, då både jord
 Och himmel bli det enligt Skriftens ord.
Mitt andra följer mellertid *mitt andra*
 Och tvänne slag af skiften gör,
 Ett som beklagas, ett som prisas bör.
 Må under dem vi så i tiden vandra,
 Att vi *mitt hela* fira få
 Der allt det goda delas lika

Af höga, låga, fattiga och rika
Och ingen ände är derpå.

5.

Fanns ej *mitt första*, allt i mörker låge,
Men om deri blott en minut du såge,
Blef du *mitt andra*, kanske all din tid.
Mitt hela må du stolte vise heta,
Som i ditt öfvermod att allting veta,
Mot allt som tros förklarar dig i strid.

6.

Mitt första förnekar hvad grannen säger.
Mitt andra flyr från den sjukes läger.
Mitt hela, en lifsprincip i ur,
Hos fågeln rår, som nyss kom i bur.
Med obehag det i magen sig röjer,
Men värre likyäl det i hjertat dröjer.

7.

Mitt första många skiften tål
Af vattnet och af solen,
Af rocken och af stolen,
Förrän det blir för sax och nål
Ett värdigt föremål.

Mitt andra barnet redan lär sig
 På ammans arm, vid hennes sång;
 För ålderdomen det ej bär sig;
 Dock klär det gumman mången gång,
 Då hon af ungdomen blir dragen
 In i dess glada krets, och der,
 Med de ej vissnade behagen,
 Likt perlan i en ring bland små demanter är.
 Att se *mitt hela* på en gång förnöja
 Och plåga plär. Det är som såge man
 En hjelte lik Napoleon sig höja,
 Med äfventyr att falla såsom han.

8.

Mitt första ofta står i vägen
 För hvad du vill och hvad du kan,
 Och gör dig i ditt val förlägen,
 Af skäl som väga mot hvarann.
 Som skuggan följer dem som vandra,
 Så till vår lefnad hör *mitt andra*.
 Bär rätt *mitt hela* och i tid,
 Så har du trefnad, har du frid.

9. 10.

Två gossar funno på sin faders bord
 En liten skrift, hvars titelblad dem brydde,
 Ty svårläst var den grannlåt, som der prydde
 Med särskild circumflex hvartenda ord.

Otydligast af alla var *mitt hela*.

Dock lyckades för dem till slut,
 Att hvar dess bokstaf leta ut;
 Men de förliktes ej att dem fördela.

"F hör till första stafvelsen,"

Sa' Per och gjorde så af den
 För vattnets stumma djur en snara.

Då blef *det andra* hvad med dolk
 Och gift beväpnadt skrämmer folk.

Så deladt, fanns *det hela* vara,
 Hvad mest plär unga flickor bry,
 Som eljest ha en vacker hy.

"Nej," ropte Paul och rynkte på sin näsa,

"En bok om sådant kan ej Pappa läsa.

F, hör till andra stafvelsen, och se,
 Så nämns hvad svarfvaren plär ge
 Åt det han snor omkring i stolen.

Det första åter — men det är latin,”

Afbröt han sig med vigtig min.

Han sjelf, kantänka, gick i lärdomsskolen,

Den andra blott i Apologistin.

”Det hela vet jag dock hvad det betyder,”

Sa' Per, ”Jag hört hur tidens lösen lyder.

Ja, det behöfs ej blott, som Farbror Gnath

Försäkrar, så i Kyrka som i Stat,

Men äfven, som hans Fru tillägger, i klimat.”

II.

Ett lejon af det kön, hvars namn i Svenskan,

Liksom i Romerskan och Italienskan,

Uppå *mitt andra* ändas plär,

En Lejoninna, med ett ord, gick när

Den kula, der hon valt åt sig *mitt första*,

Då hastigt *mitt hela* en af de största

Från högstammigt träd, der hon låg på lur,

Sin slingrande snara kring henne slängde.

Hon fåfängt sig svängde,

Tills utan lif vid dess käftar han hängde.

Hvad ett Lejon ej tål af det gräsliga djur,

Det tål af dess härmande namne nu
Den finaste fröken och fru.

12.

Mitt första tänder har, som skära, men ej tugga.
Mitt andra nyss gaf nejden skugga,
Men som *mitt hela* nu det far dess strand förbi,
Att af *mitt första* sargadt bli.

13.

Mitt första är ett litet ord, ja minst
Af alla, som i något språk uttalas.
Mitt andra säljs för ära och för vinst,
Fast det ej kan med någonting betalas.
Mitt tredje sades förr med vördnad, men nu mer
Det ofta sägs till dem på hvilka man ser ner.
Ett ja som nekar är *mitt hela*,
En hand, som hvad den gaf tillbaka tar,
En pil, som, utan att sitt mål förfela,
Åt annat håll, än dit han rigtas, far.

14.

När till *mitt första* läggs *mitt andra*,
Beteckna de ett ädelt par.

Mer lika syskon eller med hvarandra
 Mer ense makar man ej funnit har,
Mitt tredje är af många slag, och flera
 Högt öfver guld man plär värdera.
 Men intet, ens af dem en kunglig krona bär,
 Så dyrbart som *mitt hela* är.

15.

Mitt första slingrar sig i vatten,
 Men kommer ock i gräset fort.
Mitt andra pekar åt en ort.
Mitt tredje förestår den som har illa gjort
Mitt hela likna bör den klara vinternatten,
 Som från den frusna jordens bryn
 Ser upp till stjernorna i skyn.

16.

Mitt första blott ett litet löf, dock sätter
 I rörelse så väl på oceanen
 Ostindiefararen, som karavanen
 På Tartariets öde slätter.

Den dyra konst, som i *mitt andra* öfvas,
 Högt skattas för hvad den åt smaken bjuder.
 Sätt dig vid bordet, der *mitt hela* sjuder,
 Och hör hur nästans dygd på guldvigt pröfvas.

17.

Mitt första fälles för att staplas upp
 I en, för nyttans skull, behaglig grupp.
 Fast både döft och stumt *mitt andra* talar
 På kyrkogårdar och i konstens salar.
 En gammal Fru, som sur och tvär
 Kör barnen in och ger dem kaka
 Och annat, som är godt att smaka,
 En bild utaf *mitt hela* är.

18.

Hvem hoppas ej *mitt första* gerna,
 Då han en vacker hand begär?
 Men ofta plär en fjäsad tärna
Mitt andra åt en stackars kär.
 Stolt satt Herr Staffan på *mitt hela*,
 Och, viss att ej sitt mål förfela,

Steg af för Fröken Ingeborg,
 Men fick i största hast en korg.
 Hans harm, i det han återvände,
Mitt hela i sin sida kände.

19.

I Svenska Norden, vid den tiden
 Då Ryssen dän försvunnen var,
 En man, som plym och värja bar
 Och vunnit en medalj i striden,
 Kom i en stad och tog burdus
Mitt första i ett borgligt hus.
 Han åberopade *mitt hela*,
 Och blef *mitt andra* utan krus.
 I huset fann han intet fela
 Och intet hos dess unga Fru,
 Som slöt sin enkesorg just nu.
 Hur ofta vid *mitt tredjes* ånga
 Han satt hos henne qvällen ut;
 Han hennes hjerta tog till fånga,
 Af henne fången sjelf förut.
Mitt fjerde gåfvo de hvarandra
 Och blefvo så ett lyckligt par.

Sen hördes enkor mindre klandra

Den tunga, som *mitt hela* var.

20.

Mitt första är ej Norrlands mark.

Mitt andra blott en graf begär.

Det gör dig ej i striden stark

Om du *mitt tredje* är.

Mitt hela finns ej, det är gifvet,

Bland människor i samhällslifvet.

Men ock bland djur hvad olik lott

En örn emot en skata fått!

21.

Mitt första på en marknad åt hvarann

Två män till häst med tvänne vittnen ropa.

Och sen det skett så dricka de tillhopa.

Mitt andra gör en tjuf, då han det kan.

Mjolk och hvad mer af ladugården faller

Mitt hela bär, men ofta äfven sqvaller.

22.

Mitt första så af elden som af stenen

Sitt ursprung och sin styrka har.

Mitt andra sjelf sig banar renen,
 Som fågeln lätt och snar,
 Med fågeln täflar ock den skara,
 Som på *mitt hela* far.
 Så hastigt kom det underbara
 Eldspannet i en himmelsk syn,
 Och drog Profeten upp i skyn.

23.

Mitt första bör få ett stoltare namn,
 Då förent med flera, som långväga vandra,
 Det skyndar sig ner att hvila i hamn,
 Der seglare möta hvarandra.
 Hvad den girige minst gör, är *mitt andra*,
 Vål sitter hos gumman, som hon så snäll
 Och spinner sin totte i vinterqväll
 Den trefliga Åbon i *mitt sköna hela*;
 Likväl honom ej de dygder fela,
 Som egna *mitt tredje*, och gerna han går
 I *mitt fjerde*, med hvad i sitt hufvud han får.

24.

Mitt första binder land och skiljer vatten.
 Ej lagerkransen eller sidenhatten

Den till *mitt andra* gör, som mycket lärt,
 Nu får charaden visst *mitt hela* heta
 Af honom, som dock tror sig allting veta.

25.

Mitt första, en skojande skara,
 Sig röjer med dans och musik,
 Men plär med *mitt andra* förklara
 Sin art, vampyrens så lik.

Ungmö, då du känner *mitt hela*,
 Så tänk på det svåra, det farliga sår,
 Ett menlöst hjerta ej sällan får
 Af dem som dansa och spela.

26.

Den som *mitt första* af de gamla gör,
 Sjelf, då han åldras, får detsamma lida.
Mitt andra suger i ett litet rör
 Ur vattnet luft, vid bästa simmarns sida.

Mitt hela smickrar ej, men sjelf deri
 Du smickrar dig, du, som vill omtyckt bli.

27.

Mitt första framför namn mer brukligt var,
 Förrän det blef ett skiljetecken
 Emellan barn af samma far.
 Den grannaste musik, om än af sjelfva Necken,
 När ej *mitt andra* hålls, förlorar allt behag.
Mitt hela oss hvar dag
 Påminner hur det lider
 Till det, som alla förestår omsider.

28.

Ifrån ett heligt namn sitt ursprung drar
Mitt första, som nu är bland de gemena.
Mitt andra släpper bort det rena
 Och håller det orena kvar.
Mitt tredje är man glad att höra,
 Då man begär det, men blir led på den,
 Hvars svar det är, hvad man må säga än.
Mitt hela bättre smakar mun, än öra.

29.

Man blir i ungdomen så lätt *mitt första*
 Och mången gör det till *mitt andra* blott;

Dock leder det ej sällan till de största
Förvillelser och brott.

Mitt hela, i sin rätta mening,

Är lifvets glädje i förening

Med våra likar och med Gud.

Gud sjelf *mitt hela* är, och det förklarar grunden

Och ändamålet af de två förbunden;

Det utgör summan af hans bud,

Det skall beveka oss att dem uppfylla,

Det är det bästa sätt att honom hylla.

30.

Han, som *mitt första* var för alla,

Sjelf hade ingen. Likaså

Hon, som *mitt andra* var för alla,

Sjelf hade ingen. Beggetvå

Det feltes hvarförutan ingen

Har blifvit född på jorderingen.

Mitt hela är ett klart bevis

Hur tu bli ett på äkta vis.

31.

Mitt första alla yrken tjenar,

Från det med svärd till det med nål.

Mitt andra leder till ett mål.
Mitt hela åt den makt sig länar,
 Som gör att det som fjerran skymtar der
 Inom ett ögonblick är här;
 Att afstånd, med ett ord, ej mera afstånd är.

32.

Hvart skyndar *mitt första* från Alperna ner?
 Männ ej till den präktiga stad, som han ser
 Ur hafvet stå upp? Men när han sig vänder
 Än hit och än dit, och sen han sig delt,
 Så tar han, försvagad, om målet felt.
 Ack! mången på ärans bana det händer.
Mitt andra befäster så gator, som hus,
 Ja, hela vår jord, och tjenar tillika
 Att pryda de sköna och fresta de rika.
Mitt hela med ilande fart, som på vingar,
 Så gammalt som nytt, så osantt som santt,
 Allt sqvaller från Östans och Westans kant,
 Men ofta likväl platt intet oss bringar.

33.

Väl om din heder *mitt första* var,
 Men ej *mitt andra* i dess försvar,

Ty mången det lifvet kostat har,
 Mot arma likar, hur de ock fela,
 Bete mitt hela.

31.

Mitt första nu hvar flicka kan,
 Men den, som först den konsten fann,
 Förtjente prisas framför mången,
 Som får patent på något sätt
 Att göra svårt det som är lätt
 När det får gå den gamla gången.

Mitt andra är af flera slag:
 Än styr det fartyg under segel,
 Än hjälper det att få i lag
 Hvad könet jemkar för sin spegel.

En liten enögd svängare

Mitt hela är, men honom de
 Att tacka ha, som med sin yta,
 I brist af inre värde, skryta.

35.

Mitt första pryder landets höjder;
 Skön är dess bild i lugnad sjö,

Skön ock dess krans kring jordens snö.
 Hvad vore alla Julens fröjder,
 Dem han till lägsta koja bär,
 Om ej *mitt hela* finnes der?
Mitt hela tycks af vrede brinna
 Och träter, som en ondsint qvinna.

36.

Mitt första himlen är, och Gud är det än mer.
 Hvad någon gång med strömmen händer,
 Att den sitt lopp tillbaka vänder,
 Det med *mitt andra* aldrig sker.
 Hvad till *mitt hela* pryds må för oss tyda
 Dess helga ändamål att själen pryda.

37.

Fast det snöar, fast det fryser,
 Som midsommarnatten glad,
 Qvällen för *mitt första* lyser
 Öfverallt i land och stad.
 Såsom våra hedna fäder,
 Oss ännu *mitt andra* gläder,
 Då det som *mitt hela* ges,

Dertill utvaldt bland de sina;

Och på bordet redan ses

Med ett löff i munnen grina.

38.

Då *mitt första* bjuder oss att höra

Mitt andra sjungas af en himmelsk här

Åt Gud i höjden, jorden dock så när,

Att det kan nås af trogna herdars öra,

Hur skönt, om barnen, som *mitt hela* få,

Med dem till Bethlehem att tillbe gå.

39.

En stjärna af kristall, som sönderspringer,

Mitt första visar då det når ditt finger.

Du skrattar gerna, när *mitt andra* sker

Af en, som i sin gång sig stolt beter.

Mitt hela sällsynt är i södra länder.

I Schweiz och Hartz likväl det stundom händer,

Att häst och karl, ja, hela byn,

Begrafves af den fallna skyn.

"Se, Wilhelm!" ropte Ameli förvånad
Och såg ur fönstret på *mitt första* ner.

(Det var en morgon i October månad.)

"Ack! intet grönt der syns nu mer." —

"Aha!" skrek Wilhelm, slängde bort *mitt andra*,

Och *quick* som det sprang ut med hast

Hon efter honom, tills de på hvarandra

Begynte med *mitt: helas* kast.

Ej aktar han ett skott i pannan,

Ej hon en kula i sin barm!

Hvad lycklig ålder! snart går in en annan,

Då striden ej är lek, ej heller utan harm.

Nyss till *mitt första* du *mitt andra* blet,

Och fick att du *mitt hela* är, ett bref.

Nu är ditt kall att visa rätta vägen

At vandrarn, som for vill och står förlägen.

Det gör ock stolpen med det skrifna ord

På sträckta armen, fast han sjelf står stilla.

Men herden går förut, då han sin hjord

Ledsagar undan farlighet och villa,
 Så räddar han från fall sig sjelf också:
 Hur säll att hem med sin omvårdnad gå!

42.

Hur dig *mitt första* hjälpte än,
 Så svek det dig: du greps igen.
 Nu der du ligger du besinne,
 Hur till *mitt andra* oförsedt
 Din ungdomsdårskap dig förledt:
 Derom *mitt hela* dig påminne.

43.

Lysande om dagen, ljus om natten,
 Är *mitt förstas* yta himmelskt ren.
 Upplöst, är det dock ett orent vatten,
 Likt så mången dygd, som är blott sken.
 Med *mitt tredjes* hjälp *mitt andra* säger
 Hur den lilla nämns, hvars trägnä flit,
 Trogen bild af outtröttligt nit,
 Med den ringa kraft, den äger,
 Genomborrar sjelfva klippans famn.

Sällsamt nog *mitt hela* är det namn,
 Som en gäst från Södern fått i Norden.
 Medan snön ännu betäcker jorden
 Lyfter han ur den en mjellhvit knopp.
 Och mot våren, förstfödd, blickar opp.

44.

Mitt första åtföljs merendels af sånger,
 Och företal dervid ej fela.
Mitt andra tjugo gånger
 Är större än *mitt hela*.

45.

I fina rör, af menskokonst ej gjorda,
Mitt första skyndar att fullborda
 Sitt upp och ned bestämnda lopp.
Mitt andra, att bemärkt må bli hans spåda kropp,
 I luften svänger lilla runda hatten.
 Af alla verk, som gå med luft och vatten,
Mitt tredje är helt säkert äldst.
Mitt helas blodtörst många lif har frälst.

46.

Vid lexan ledsen och för förlan rädd,
 En pilt ur skolan bort i skogen rymde.
 Der sprang han rådlös, än på elfvens brädd,
 Än vid ett bråddjup, till dess natten skymde.
 Då kom en man med dyster blick,
 Som att begå *mitt hela* gick.
 Men då af gossens mun han hörde
 Det felsteg, honom vilseförde,
 Besinnade han sig och fann,
 Att, såsom denne, äfven han
 Olydig mot sin Faders vilja,
 Från skolan, dit han skickad var,
 I förtid ärnade sig skilja,
 Och irra utan hem, han visste icke hvar.
 Nu honom syns *mitt andra* på *mitt första*, —
 (Lägg *sig* framför) — ett missdåd bland de största;
 Och begge skatta sen sig lyckliga att få
 I hvar sin skola återgå.

47.

Sköna ro i sommarqvällens svalka,
 Att på spegeln af *mitt första* halka

Längs med vassen af den nära strand,
 Och vid glaset, medan till dess rand
 Du *mitt andra* svälla ser och fräsa,
 Glömma allt hvad världen kallar stort;
 Och ur rök-kar, af *mitt hela* gjordt,
 Tyst beröka . . . blott . . . din egen näsa.

48.

Se, morgonrodnad på *mitt första* lyser
 Och helsas af den gäst, som detta hyser.
 Främst bland *mitt andras* sångarslägte står
Mitt hela. Lärkan sjelf han öfvergår
 I virtuositet, men låter sällan
 Om dagen höra sig. Dess mer hans sång
 Förskönar solens upp- och nedergång.
 Det sägs, att vid det bad, han tar i källan,
 Han länge speglar sig och kråmar sig,
 Som vore han en fåfäng sprätt. Men tig,
 Du leda sqvaller, låt oss ha blott öra
 För allt det vackra, vi af honom höra,
 Så rik på toner, som af skilda slag
 Än stiga bjert, än falla med behag.

49.

Mitt första visar hvad mörkret hyser.

Mitt andra söndrar del ifrån del,

Kritiken likt, som rättar fel.

Mitt hela gör att bättre lyser

Hvad det behändigt kommer vid;

Men laga så att det sker i tid.

Det kan ock liknas vid en som sotar

Sig sjelf, då han andra näpser och botar.

50.

”Nej, tack, jag håller mig vid stadig mat,”

Sa' Prosten Broms och sköt från sig ett fat,

Der rätten

Såg som *mitt första* ut, men var *mitt andra*. ”Ät,

Min gubbe! Prester plä ju kunna det,”

Skrek Papegoja, *) hufvudman för ätten.

*) Detta namn torde läsaren anse för diktadt. Men under N:o 134 ibland adliga ätter blef familjen Papegoja på Riddarhuset introducerad år 1627. Icke längesedan lefde ännu ett par gamla Fröknar af denna ätt.

"Allt hvad vi ha för vårt besvär
 Vid riksdan, är ju blott att smörja oss så här
 Vid talmansbordet." — "Ja, den goda tiden,
 Då det betaltes, är tyvärr förliden,"
 Ger Prosten sjelf småleende till svar,
 Och ur karotten nu en skedfull för sig tar.
 "Nå, smakar det ej godt?" skrek Papegoja åter.
 "Jo," svarte Prosten, "som de tal,
 Man hör ej sällan äfven i er sal
 Det lyser och det låter,
 Det pöser och det skummar sig,
 Men det är ingenting." Om slikt en bonde,
 Som hört derpå, har sagt: "Jag tror, hin onde
 Tog maten bort ur mun på mig."
 Nu kan det icke fela
 Att läsarn redan vet *mitt hela*.

I Ryska kyrkan hvad högtidlig stund
 Af väntan, tills *mitt första* man förkunnar.
 Då går *mitt andra* i en ändlös rund
 Från hand till hand; och munnar möta munnar

Af finhyllt dam och skäggig borgersman,
 Af hög och låg, af fattiga och rika.
 Så alla ge *mitt hela* åt hvarann,
 Nu, som de första Christna, alla lika.

52.

Mitt första är ett styggt imperatif,
 Som kostat mången skälm hans lif.
Mitt andras höghet, fast det bär en krona,
 Plär yxan, Jakobinskt, ej skona.
Mitt hela mer sig hänger, än sig bär;
 Dock ler det vänligt i det gröna,
 Och kunde liknas vid de sköna,
 Dem, då den icke tillgjord är,
 En liten vårdslös matthet klär.

53.

Se der en slyngel och en slyna,
 Som först i gatuhörnet stå
 Och med hvarann *mitt första* slå,
 Och sedan i *mitt andra* gå,
 Att tigga och derunder syna

Med snabba, sneda ögonkast
 Hvar något finns, som de i hast
 Må med de långa fingrar nappa;
 Ja, speja om de kunde dit
 Sig smyga på en nattvisit.
 Ej endast de, men deras Pappa
 Och Mamma, som dem fostrat så,
 Förtjente den tundfägnad få,
 Som ges uppå *mitt* *helas* trappa.

54.

Icke längesen, då solen ned
 Från sin korta bana långsamt skred,
 Bröt *mitt första* mot den röda färgen
 Af dess eftersken sitt silfver, skönt
 Öfver de af vintern klädda bergen,
 Der det hvita vexplade med grönt.
 "Se," utropade en man, som tycktes,
 Fast han af *mitt andras* börda trycktes,
 Den dock bära, som ett barn, förnöjd:
 "Hvilken bild af lifvets första fröjd!

Högre går den bleka vandrarn sedan,
 Allt mer full och klar, fast ofta följd,
 Eller mött af moln och af dem höljd,
 Tills han tynar af, som jag, i nedan;
 Men på nedan följer åter ny.

Den försvunne i en klarnad sky
 Kommer fram på andra sidan solen.
 Detta hoppas äfven jag af Gud."

I detsamma stod han upp af stolen;
 Ty han hörde nu den timmans ljud,
 Som han väntat, dröjd vid midnattsbordet
 Bland de unga, och tog åter ordet,
 Med åt höjden upplyft blick och hand:
 "Gud välsigne Kung och folk och land

Och oss alla! Måtte oss ej fela
 Bröd för dagen och om natten ro,
 Sann medborglighet och Christlig tro!"

I den gamles önskan för *mitt hela*
 Stämme vi ju alla in, hvad ton
 Vi än anslå för vår opinion.

55.

Om *mitt första* ha de små
 Drömt sen sist, hur det var då
 Rikt på gåfvor och på nöjen
 Och på lekar och på löjen,
 Hur i skägg, i horn och språng
 Likt *mitt andra* kom *mitt hela*,
 Och dem skrämde på en gång
 Och dem tjuste med att spela
 Puts med dem och ge dem sen.
 Sockerbröd och karameller,
 Tennsoldater, lärfstmamseller,
 Och hvad mer i dag de hoppas få igen.

56.

Mitt första icke blott i kyrkan,
 Men i naturen är en märklig dag.
Mitt andras svaghet har ett lent behag,
 Som det förlorar genom styrkan.
 Likt en charad *mitt hela* är:
 Lös opp det fort och säg hvad fann du der?
 Månn en juvel med rosenfärgadt smicker?

Ack! blott en mandel af det bittra slag.

Glöm den och gläds åt barnens fröjdedag:

Dem stör i deras lek ej något ord som sticker.

57.

Om du står fast vid Gud och sanningen,

Som är *mitt första*,

Och för dem båda afstår vinningen,

Om ock den största,

Så skall din granne, som i hemlighet,

Oaktadt all sin liberalitet,

För det som klingar är *mitt andra*

Mitt tredje som *mitt hela* klandra.

58.

Vår Prest *mitt andra* i *mitt första* har,

Ej endast när han messar, döper, viger,

Begravver och i kyrka tar,

Men äfven då han upp i predikstolen stiger.

Det glömde han likväl en gång,

Då hastigt, efter slutad sång,

Af fruktan att sin stund förfela,

Han upp i predikstolen steg.

Nu stod han häpen der och hostade — och teg
 Och snöt sig, hostade igen — och teg,
 Tills klockarn honom gaf *mitt hela*.
 Men ack! hvad hjälpte det vår stackars man,
 Då han conceptet der ej fann?
 När Presten både ord och tankar fela,
 Hvad kan väl klockarn göra mer
 Än vördsamt hviska: ”Kära Far, stig ner!
 Jag stämmer upp en psalm och orgorna få spela.”

59.

Mitt första himlen är mot jorden;
 Detsamma är *mitt andra* dit;
 Men *lägg ihop* de begge orden,
 Och se hvad till de lärdas split,
 Och till de andeligas nit,
 Och mycket annat nit ej sällan
 Är den förgäfves dolda källan.

60.

Om det ej skett hvars minne gör *mitt första*,
 Så funnes ej *mitt andra*, ej det största,
 Som verlden haft och har, som ej går ner.

En sinnebild deraf man i *mitt hela* ser,
 Som äfven i den koja lyser,
 Der modren hungrar, barnet fryser.

61.

Mitt första, som man ej bör klandra,
 Om hon ock gör oss blott en Fransk visit,
 Och det i grå karpus, nyss tog *mitt andra*,
 Som skulle hon besinna, om hon hit
 Sig borde vända, eller dit.
 Dock kan hon om sitt mål ej fela
 Och spiller icke en sekund.
 Nu gläd om oss hvar dag, hvar stund,
 Att ren förbi oss är *det hela*.

62.

På *mitt första* steg en qväll,
 Nyss förlofvad, ack! så säll,
 Mjölmar-Pelle, för att blicka
 Upp i fönstret på sin flicka,
 Som i glädjen att bli brud, —
 (Hvem må denna glädje klandra?) —
 Dansade och sjöng *mitt andra*,

Då för spegeln hon sin skrud
 Och sin krona ren försökte.
 Hvad de hennes fägring ökte!
 Han der nere, tjust och kär,
 Tror han redan brudgum är;
 Tar *mitt tredje* och sig klänger
 I det öppna fönstret opp,
 För att få en kyss; — men "stopp"
 Ropar hon med en sittopp,
 Knuffar honom ner och stänger
 Både fönster och gardin.
 Lång i näsan, sur i min,
 Gick han dän, och fann då redan,
 Hvad han ofta erfor sedan,
 Hur i äkta stånd är bra
 Nödigt, att *mitt hela* ha.

63. 64.

När att *mitt första* samla och förvara
Mitt andra mödar sig med språng och skall
 Så flink och käck som nitisk i sitt kall;
 Hur kan *mitt hela* då ett skällsord vara?

Med större skäl till skymf användas må
 Ett annat ord, som rimmar deruppå.
 Ty när *mitt andra* hos en skönhet sitter,
 Uppå *mitt första* smekt och kysst kanske,
 Och mot hvaren, som henne nalkas, spritter
 Af arghet upp och låter tändren se
 Och morrar eller gläfsar till och biter:
 Hvem blir ej led på slika favoriter
 Och deras likar, som på två ben gå,
 Och efter dem *mitt hela* nämnas må.

65.

Ett frihetstecken fordom var *mitt första*:

Ett lärdomstecken är det nu.

Mitt andra, i sitt slag det enda och det största,

Är det som dikten visar oss ännu;

Hvars rötter vattnas af den källa,

Hvarur hvad är, hvad var, hvad varder välla.

Mitt hela, som man lätt kan se,

Är täckelse på täckelse.

66.

Mitt första marken blir om våren.

Mitt andra hjessan blir med åren.

Mitt hela är ej vilden blott,

Som sig en måltid gör af den han fången fått;

Det var ock mången prisad hjelte,

Som badande i blod samhällen välte.

67.

Mitt första säger allt hvad sägas kan:

Mitt andra det använder och förklarar.

Mitt hela kort och godt förvarar

Hvad sinnrikt tänkes af gemene man.

68.

(*Sann händelse*).

En Svensk Minister, mins jag rätt, i Polen, —

Nej, hos den Ryska Kejsarinnan; — Ja,

För henne ville han *mitt hela* ha,

Det bästa af det slag som görs i Smålen;

Men af hans penna, då han det förskref,

Borttappades *mitt andra* ur hans bref.

Så kom *mitt första* fram med struken krage,
 Peruk, som bruktes då, och fyllig mage,
 Ty fet var han beställd. Och fast han blef
 Först med förundran helsad, sen med löje,
 Var dock hans lycka i detsamma gjord.
 Ministern, i hvars hus han, till hans nöje,
 Lät höra sig, för honom skref ett ord,
 Som gjorde, att han snart fick eget bord,
 Der, ibland annat, att med gäster dela
 Ej saknades mitt stora runda *hela*.

69.

Mitt första framför hamn och stad
 Hvar skolpilt vet med fingret visa.
Mitt andra fågeln helsar glad;
 Blott uf och uggla det ej prisa.
Mitt hela gör på Norges strand,
 Så väl som i de Svears land,
 Att under det i högtidssalar
 Glas klinga mellan sångens ljud,
 En tacksam suck, som bättre talar,
 Ur hyddan stiger upp till Gud.

70.

Sig sjelf ur grafven vid *mitt första* väckte
 Det lif, som ljus åt hela verlden ger;
 Så ur *mitt andra* ett bevingadt slägte
 Går ut, den tid, naturen skönast ler.
 Tänk, då du knäcker på *mitt helas* yta,
 Att ock din själ skall ur sitt skal sig bryta.

71.

Af *mitt första*, för de stränga
 Trillingssystrarna en lek,
 Troddes lifvets skiften hänga
 Fordom så af Göth, som Grek.
 Men vi tro, hur det än hvimlar
 Inom kretsen af vår syn,
 Att af En, som ofvan skyn
 Ofvan alla himlars himlar
 Har *mitt andra*, väfves der
 Allt som sker. Ja verlden är
 Lik *mitt hela*, der som spolar
 Svängas stjernor, svängas solar.

Men af allt det stora der

Blott en profbit se vi här.

72.

En man i England *) egde ett *mitt första*

Bland alla som man känt det största.

En sjö, när det var fylldt, blef det en sal

När det var tömdt: Der hölls en bal,

Hvarom man fullt besked i tidens dagblad finner.

Mitt andra sätts ihop med sus,

Och åtföljs merendels af rus.

Mitt helas innehåll i rök försvinner.

73. 74.

På rosenfärgadt blad skred Toffels hand,

Och der *mitt första* på ett namn han tryckte.

Till slut sitt eget höljde han med sand,

Och läste brevet, och det vackert tyckte.

Mitt andra fänns ej, men en dosa böd

Mitt hela. Hvilken färg, blå eller röd?

*) Vid namn Whitebread.

Nej grönt för kärlek. Ja, han tar den gröna
Och ger dervid en slängkyss åt den sköna.

Grått papper i två ord bär hennes svar.

Det ena tvärt afvisar hans begäran,

Det andra dock deraf erkänner äran.

Så blir *det hela* ett ironiskt par,

Ej sammanvigdt, dock i en lös förening,

Som nu skall vara äktenskapets mening.

75.

När *mitt första* sqvalar neder,

Och *mitt andra* sväller opp;

Straxt *mitt hela* sig bereder

Skrytsamt till sitt korta lopp.

76.

Ack! om alla på *mitt andra* så

Hjertligt och oskyldigt glada vore,

Som *mitt första* på *mitt hela!* då

Tror jag att hit ner från himlen fore

Äfven englar, för att se derpå,

De som alltid sväfva kring de små.

77.

Mitt första, fast det svart som mörkret är,
Gör klart hvad eljest icke kom i dagen.

Mitt andra hjorten som en prydnad bär.

Gör ej som friarn gjorde härom dagen,

Då han *mitt hela* hällde på det bref,

Som, länge krusadt, ändtligt färdigt blef.

78.

En Engelsk Amiral *) bød gäster på *mitt första*,

Väl tusen: Ingen dock behöfde törsta.

Mitt andra var så stort, att der en julle sam,

Hvari en gosse for ikring och fyllde glaset

För hvar och en, som höll det fram.

Ett rykte flög om det kalaset

Från bygd till bygd, från hamn till hamn,

Och knöt *mitt helas* bild vid Amiralens namn.

79.

Som aftonsvalkan klara perlor strör

På gräs och blomster, och som aftonvinden

*) Russel.

I löfven susar, så *mitt första* gör
 Att tårar tillra på den bleka kinden,
 Och klämda hjertat suckar efter tröst.
Mitt andra likt är hvad i dimmig höst
 Ej endast berg och dalar öfverhöljer,
 Men äfven anletet af solen döljer.
 Hvem rörs ej nu*), då han *mitt hela* bär,
 Af allt det stora, som ej mera är.

80.

Välkommen för dem som i hettan törsta,
 Är en dryck, är en fläkt, som känns *mitt första*.

Ett älskande par,
 Fast blott en näbb är allt hvad hvardera har,
 Dock skyndar att sätta *mitt andra*.

Ifrån *mitt hela* titta ut
 Med gapande trut
 Två hufvun tätt vid hvarandra.

81.

Akta näsan, stick ej henne
 Åt *mitt förstas* bo för när,

*) År 1844.

Då det dit sitt byte bär.
 Af *mitt andra* göra tvänne
 Ett *mitt tredje*, som beklär
 Ett par makar af de rara,
 Som en ständig frid bevara.
 Fast framför hvarann de gå,
 Alltid sämjas de ändå.
 J, som än *mitt hela* heten,
 Ännu bjuder er trumpeten
 Bland de fyra sitta ner.
 Men, go' vänner! det är fara,
 Att en länge tillredd snara
 Rycker stolen undan er.

82.

En bokstaf nämns *mitt första* och en *mitt andra*
 Och en *mitt tredje*. Hvem kan så

Mitt hela förestå,
 Att intet är deri att klandra?

83.

Mitt första säges om *mitt andra*
 Då det för dem, som derpå vandra,

Är lik den väg till lyckan bär,
 Der det så lätt att falla är.
 Skön är din fart, du, som med vind i segel
 Till hafs dig vågar på *mitt* *helas* spegel;
 Men hör i tid de vilda böljors dån,
 Som varna dig ej långt ifrån;
 Och akten er, J, som på vattengräddan
 Figurer riten med er fot.
 Små gossar! akten er för strömmens hot,
 Att bringa er i lag med aborren och gäddan.

84.

Mitt hela är ett slag utaf *mitt andra*,
 Som mun och finger gör *mitt första*;
 Men är välkommet fynd för dem som vandra
 I någon ödemark och törsta.

85.

Mitt första, som en krans kring tegen är,
 Fast rik på blomster, den dock illa klär.
Mitt andra är en samlad skara,
 Som, väpnad och i fast förbund,

Dock styrs utaf ett barn och af en hund,
 Som forssens böljor utför klippan fara,
 Så nedför bergets brant mitt hela rörs.
 Men lik den rök, som vinden sakta böjer,
 Det uppför berget går, och fjerran hörs
 Den knäppning, som dess tåg i öknen röjer.

86.

Så sakta, som blommen från träden om våren
 I gröngräset regna man ser,
 Mitt första i natt på mitt andra föll ner
 Och höljde om spåren
 Af renar, så lätta som flickor i dans.
 Nu himlen har klarnat och morgonen målar
 Med glödande strålar
 Mitt helas af snöljiljor flätade krans.

87.

Var mitt första för den, som med smicker
 Dig vill köpa åt sig!
 Var mitt andra för den, som dig sticker,
 Eller skäller på dig!

Är du *mitt hela*, så gläds,
 Att du ej vet hur du bedömmes,
 Om du berömmes,
 Eller försmäds.

88.

Calle i ett fruktträd klef

Och *mitt första* åt sig ref

Hatten full. "Hvad gör du slyngel?"

Ropte trädgårdsmästarn vred,

"Du förstör ju fruktens yngel:

Ner med dig!" och pilten hoppar ned.

"Kom, mitt barn," så hörs en röst af henne,

Som *mitt andra* åt den skälmen är,

Och *mitt hela* kring sin hattkull bär:

"Tag af dessa en, tag tvenne,

Tag så många som du vill,

Och ett varningsord dertill:

Blomman af din ungdom ej förspill!"

89.

Till hvad, som nämns *la haute volée*, må väl

Mitt första räknas med allt skäl.

Mitt andra vi nu mer blott som ett forntidsminne
På gamla kyrkoväggar finne.

Mitt hela man med vördnad minns

Der jordfrukt sätts, der lintråd spinns.

Ja, det välsignas än utaf de gamla,

Då de sin skörd ur jorden samla.

Från tid till tid det ädla namn

Så flyga skall, som det nu far från hamn till hamn.

90.

”Obemärkt och dock så täck du är.

Purpurdrägt i ringa stånd du bär.”

Hannas ord i det hon blommor bryter

Af *mitt första* och en krans sig knyter,

Som är alltid lika skön,

Lika blomstrande och grön.

Tusen konstverk kan *mitt andra* göra,

Men ock allt i hast förstöra.

Snabb som tanken når *mitt helas* språng

Öfver jord och himmel på en gång.

91.

Mitt första växer vildt i Norden,

Och bär likväl till Jul en ädel frukt.

Mitt andra hör till barnens tukt.

Mitt hela leder till ett rum i jorden.

92.

Det mest intagande och ömma,

Försakande och hulda är

Mitt första, då det rätt det namnet bär,

Du, som en sådan haft, kan du väl nånsin glömma

Hvad vård hon om din barndom bar,

Hur hennes varning dig som yngling följde,

Hur bland de moln, din lefnadsafton höljde,

Dig hennes minne än en stjerna var?

Precist detsamma är *mitt andra*;

Två bär ej likna mer hvarandra.

Mitt hela, med den lilla i sin famn,

Fördubbladt bär det samma namn.

93.

Mitt första står förnöjd och smeker

Det söta barn, som, i *mitt andras* famn,

Med hennes ljusa lockar leker,

Och ler och jollrar begges namn.

Mitt hela ser derpå, och tårar trilla,
 Af modersömhet för den lilla.
 Då är väl barnet hennes? Nej,
 Men skulle hon ej funnits, fanns det ej.

94.

Mitt första föll som bomull ner, och Ulla
 Tog deraf begge händern fulla,
 Och till *mitt andra* tryckte det ihop,
 Och slängde det på Carl, som med ett rop
 Tog henne fatt och sen bekände,
 Att huru kallt *mitt hela* var,
 Det dock, då hon det sände,
 En gnista i hans hjerta bar.

95.

Mitt första är en bild af menskolifvet
 Då det som skönast i sin blomning står,
 Då lik ett strömoln, af *mitt andra* drivet,
 All sorg, ehuru bitter, snart förgår.
Mitt helas andedrägt från varma skyar
 Naturens lif och ansigte förnyar.

96.

Mitt första, som nu räknar tretti år,
 Är väl det bästa, som Europas
 Regenter gjort, så långt som minnet når.

Mitt andra framför *dag*, med ståt utropas
 Och lofvar stora ting i granna tal,
 Som dock ej sällan äro tomma skal.

Hur stolt din färd med vinden du må finna,
 Då du till hafs med svällda segel styr;

Dock gläds du att till slut *mitt tredje* hinna,
 Och hvila lugn från dina äfventyr.

Ett olycksnamn *mitt hela* är för Sverge.

Ej blott en Kung oss det till minnes för,

Som slät figur i våra häfder gör,

Men ock en fred, hvars like Gud afvärje!

97.

Mitt första fullt med borst, en otäck gumma,
 Är dock *mitt andra* i sitt bara skinn.

Mitt hela ej bland dem, som sig försumma,

Och sörjer i det stora huset

Såväl för brödet, som för ljuset,

Går upp, går ner, år ut, år in.

98.

Mitt första hade Ingrid ärfvt,
 Och Per mitt hela sig förvärfvt,
 Och då de älskade hvarandra
 Och hon åt honom gaf mitt andra,
 Så blefvo de ett lyckligt par,
 Föرنöjdt ännu på gamla dar.

99.

För en Konungs gemål, som fången satt,
 Mitt andra mitt första blef på en natt,
 Då att Fädrens skulder försona,
 Hans hufvud föll med hans krona.
 Så i hast af sorgen mitt hela görs,
 Men vi få det af tiden, som hastigt rörs.
 Vi alla om aftonen säila.
 Vål den, som det med heder bär!
 Så det smältande rimmets silfverperla
 En prydnad för höstliga blomman är.

100.

I stort mitt första dämmer flodens lopp,
 Och härjar der det fram med vinden skrider.

I smått det faller, än i sakta dropp,
 Som visar oss, hur tiden lider,
 Än i ett regn, som gör det våta torrt,
 Och far med posten bort.
Mitt andra under jord begrafvet,
 Står upp i en förklarad drägt.
Mitt hela, ensamt, röres af en fläkt,
 Men bär i massa hela vida hafvet.

101.

För en gäst med fjädrar i sin hatt
 Upp från stolen alla stego,
 Bockade och nego;
 Nelli ensam stilla satt
 Vid *mitt första* och blott syntes nicka.
 "Skäms du ej att så dig skicka?"
 Hviskade, af vrede röd,
 Modren och *mitt andra* böd.
 Nelli fortfor dock att nicka,
 Ty hon var *mitt hela*, stackars flicka.

102.

Mitt första räckt, *mitt andra* svaradt, gällde
 Mer än båd' pant och ed i fordom tid.

Mitt hela, då en man det fällde,

En man tog upp, betydde strid.

103.

För sig sjelf *mitt första* deklamerar,

Eljest det beständigt disputerar,

Och hvad likt och olik är negerar.

Så deraf *mitt andra* blir förbytt

Till *mitt hela*, som ej räds att yrka

Hvad hon ropar ut för högvist nytt,

Så mot Herrans ord, som mot hans kyrka.

104.

Klockan sina slag knappt hunnit sluta,

Innan väktaren begynte tuta,

Vaksam som han var, *mitt första* lik

Äfven i dess nattliga musik.

En gång dock, då elfte timman redan

Bådats af *mitt andra* vid hans mun,

Tog han sig *mitt hela* på en stund.

Med bestörtning vaknade han sedan,

Då han hörde fyra slag. Det var

Blott de sista af de tolf i natten,
 Men han springer opp och fäller hatten
 Med den brådska, som hans ifver har.
 I den tron att klockan slagit fyra,
 Ringer han, och hela stan blir väckt.
 "Hvar är elden?" ropar man förskräckt.
 Ingen ser den. Det är rummelyra
 Hos vår väktare i tornet der.
 "Han skall näpsas," skrek man. Näpst han är.
 Ej få hans likar finnas torde
 Bland väktare på Sions mur,
 Som, stumme, då de ropa borde,
 I otid gripa till sin lur.

105.

Mitt första ämne ger till flera goda rätter.
 Ett helt hvar till det hör, *mitt andra* förutsätter.
 Allt hvälfver sig omkring för den *mitt hela* får
 Då vid en afgrunds brädd han vandrar eller står.

106.

Att *mitt andra* var *mitt första* kände i sin mun Sophia.
 Snart en Jude kom att henne från den ledsamma befria,

Och *mitt hela*, i dess ställe, snöhvitt emaljeradt sätta.
 Mer än åtta gånger sedan måste han förnya detta.
 Så en rad af perlor åter prydde hennes vackra mun,
 Och att hennes hand begära kom en hurtig sven på stund.

107.

Mitt första är ett band

Emellan land och land.

På bord *mitt andra* bådar

Hvad ingen plär försmå.

Om bord de svällda vådar

Omsväfva mast och rå.

Låt ej *mitt hela* titta

Nyfiket ur sin vrå,

Ty lätt en tjuf kan hitta

Att lägga hand derpå.

108.

Von Klingen *mitt andra* af Gertrud fick,

Och satte *mitt första* i ståtligt skick.

Dock var hennes arf, mot hans väntan, ringa;

Och hon sig ej mindre bedragen fann,

Ty adligt blod i hans ådror ej rann,
 Fast namnet råkade adligt klinga.
 Ock fann hon från svarta till röda i hast
 Förbytta hans pipskägg och knäffelborrar.
 Båd' bittid' och sent han morrar och knorrar
 Och svaret af henne är bitande hvasst.
 Hvad under då, att de begge tycka
Mitt hela af hymen allt mera dem trycka.

109.

Mitt första fick du i din mors *mitt första*;
 Men hur du än det minsta som det största
 Ransaka må, i allt hvad jorden bär,
 Månn efter jag du kan *mitt andra* sätta,
 Och säga, att du hittat på det rätta
 I frågan, hvad *mitt hela* är,
 Hur det begyns och hur det ändas
 Och hur det kan ånyo tändas?

110.

Pris vare dig, som, sen du ställt till rätta
 Allt i *mitt första*, som dess främste man,

Kan dig i lugn till hvila sätta

På sätt, som ingen Pascha kan,

Ty utom det att denne i sitt inre,

Har sällan någon ro,

Finns ej *mitt andra*, och än mindre

Mitt hela i hans bo.

III.

Mitt första Elefanten är och Hvalen,

Men äfven Getingen i bredd med Malen,

"Väck ej den sjuka," hviskar sköterskan,

Och på *mitt andra* går så tyst hon kan.

Mitt hela yfs, att vara den förnämste

Bland sina bröder. Visst är han den främste,

Men föga på de öfriga han rår,

Och utan dem han ingenting förmår.

Hur mången styr ett samfund, ja, ett Rike,

Som är hans like.

III2.

Mitt första mitt andra mitt andra mitt första

I ur och i lunder *mitt hela* höras plär.

Mitt första är väl lågt, jemfördt med sina grannar,
Men oftast mycket godt det i sitt sköte bär.

Mitt andra, om han det som han benämnes, är,
Står fast vid sina ord och dem i verk besannar.

Det gör *mitt hela* än, som i de ärans dar,

Då han drog ut i strid till frihetens försvar.

114.

Mitt första sägs till tjenare och vänner,

Bland syskon dem hvart barn i skolan känner.

Den tolfte namn utaf *mitt andra* bär.

Mitt hela ibland spel det högsta är.

Sky det och allt som dertill leder,

Så öm om andras som om egen heder.

115.

Mitt första med *mitt andra* leker,

Som en Taglioni gratiöst;

Men akta: bäst som det dig smeker,

Så kan du i en hast bli klöst.

Mitt hela till de, bakom dammet

Vid vägen, öfversedda, hör;

Dock när man det till ögat för

Befinns det grannt och fint som sammet.

116.

Åt Mamsell Bertha mätte Herr Bolinder

Mitt första af ett vackert sidentyg,

"Så rosenrödt som hennes kinder,"

Anmärkte han. Hon, som en landtmö blyg,

Slog sina ögon ner. Dock i hans hjerta

De hade tändt *mitt andra* ren,

Som blef *mitt hela*. Hur det släcktes sen

Må Läsarn fråga Mamsell Bertha.

117.

En titel, som en ringa man får bära,

Mitt första är, dock af en sådan ära,

Att sig den Högste kallar så,

Han, som all visdom med all makt förenar.

Det är ej nog, att du *mitt andra* menar.

Du måste göra det också.

Mitt hela säges med en tår på kinden,

Som dock ej sällan flyger bort med vinden.

118.

Mitt första är ett uttryck af förundran,
 Af sorg, af glädje, ömhet och beundran.
Mitt andra gör den fromme mera vis,
 Än den hvars klyftighet får verdens pris,
 I det han af *mitt hela* sig förhäfver,
 Som både Stat och Kyrka undergräfver.

119.

Hvi står du vid porten här utanför
 Och genljudet blott af predikan hör?
 Se upp och märk hvad der skrifvet står,
 Att aktas af den, till Guds hus går.
 Om du *mitt första* med allvar vill,
 Nog räcker vår kyrka för dig ock till.
 Och du, som af Andan *mitt andra* är,
 Var glad att förrätta det heliga der.
 Nu vorden *mitt hela* med sång och bön,
 Hon står der en byggnad så luftig och skön,
 Och värdig att ljuda af lifsens ord,
 Och

Och bjuda in gäster till Nådens bord,
 Och lyfta med Orgelns högtidliga ljud
 Andäktiga själar till Gud.

120.

Mitt första är en andelig gondol,
 Som lyfter själen åt ett himmelskt mål.
 Land efter land upptäckes af *mitt andra*,
 Allt som det binner fram sin bana vandra.
Mitt hela tränger söndan ut:
 Med lördan skedde det förut.
 Men att du må din tro bevara
 Så låt hvar dag *mitt hela* vara.

121.

Med glaset i hand du ser förnöjd
Mitt första deri, du glada flicka!
 Du ser det så skönt ur *mitt andra* blicka,
 Fast våren derute är än fördröjd.
Mitt hela hvar morgon med ny förhoppning
 Dig visar en bild af din egen knoppning.

122.

Der allt var som *mitt andra*, gult
 Och fult,
 Är nu *mitt första* grönt
 Och skönt;
 Och likt en kråsnål, der demanter pråla,
Mitt hela ses af arlaregnet stråla.

123.

Mitt första är en regel följd af många,
 Som täfla att de storas ynnest fånga.
Mitt andra på din rock dig illa klär,
 Men i din pung det värre är.
 I brist af skäl som öfvertyga,
 Man i *mitt hela* plär sig smyga.

124.

Mitt första utgör en Seralj.
Mitt andra hörs från en batalj.
Mitt hela våller, att Fru Simper,
 Bäst hon förgrymmar sig och svär

Emot sin man, i golfvet dimper,
 Och lik en drunknad fluga är.
 Men såsom denna i solskenet,
 Beströdd med aska, sträcker ut
 Det ena och det andra benet
 Och munter flyger ut till slut,
 Så äfven Frun sig hemtar åter
 Och börjar skratta bäst hon gråter.

125.

Hvad mycket kunde göras, om
Mitt första ej i vägen kom.
Mitt andra efter modren springer
 Och sig i busken gömmer skyggt.
 Det hus, som lilla Claës har byggt,
Mitt hela slås af systemns finger.

126.

Tvillingslikt *mitt första* och *mitt andra*

Svara mot hvarandra.

Och hvad är kärare än det för er,
 Unga makar? Jo, när åren komma,

Fägnar er *mitt hela* ännu mer,
 Liket en ny planterings första blomma.

127.

Hungrig på ett spisqvarter
 Satt en mager man, ett slags Sekter.
 Hvad han åt och hvad han fick till dricka
 Var *mitt första*. Det var ock den flicka,
 Som betjente honom. Inte under då
 Att han blef det sjelf också,
 Och begynte klandra
 Det utaf *mitt andra*
 Gjorda *hela*. Åt du nånsin denna rätt,
 Är din gissning lätt.

128.

Vänd om *mitt första*,
 Så blir det *mitt andra*.
 Vänd om *mitt andra*,
 Så blir det *mitt första*.
Mitt helas kall som en moders gälle;
 Hon är ju satt i en moders ställe.

129.

På *mitt hela* buden af din vän,
 Som är ungtkarl, huru litet än
 Du har skäl att i *mitt andra*,
 Som der bjuds, det minsta klandra,
 Saknar du likväl hvad ingenting,
 Som på bordet går omkring,
 Kan ersätta: det behaget,
 Som *mitt första* främst i laget
 Ger deråt, hvars blotta blick
 Ställer allt i trefligt skick.

130.

En Nordisk Konung och en Engelsk Prins, —
 Af hvita Rosens ätt, om rätt jag mins, —
 Uti *mitt första* döden funnit,
 Der eljest många helsan återvunnit.
Mitt andra är väl groft och bredt,
 Men gör en skön effekt der fyra hålla ett.
 En mästare så nämnd, en mästare att spela
 På rygg och axlar är *mitt hela*.

131.

Mitt första är kallt, *mitt andra* är hvasst.
Ett petrifikat blef *mitt hela* i hast.

132.

Mitt första, prydt med en juvel,
Är af din skönhet och ditt fel
En trogen bild, du stolta flicka,
Hvars infall fästa den de sticka.
Mitt andra dig från honom bär
Ett hjerta, som dig värdigt är;
Men likt *mitt hela* är ditt svar. Du hårda,
Kan du så illa sådan ömhet vårda?

133.

Mitt första
Är det största
Inom sin stjärnering.
Mitt andra är ett litet ting,
Och minst af alla är *mitt hela*,
Som plär i skenet af *mitt första* spela.

134.

Fem prester buro händer på en man.
 Han föll på knä, men höll sig fast och vann.
 De fem beskedligt drogo sig tillbaka
 Och bödo honom frid, då han stod opp
 Med stilla värdighet och trofast hopp
 Om kraft från höjden att sitt kall bevaka.
 Så till *mitt första* han *mitt andra* blef,
 Och fick, att han *mitt hela* var, ett bref.

135.

Pröfva allt och njut med sans och mått;
 Lik *mitt första* välj det goda blott!
 För *mitt andra* blef i Babel dukadt
 Alla dar ett rikt och läckert mål,
 Som hvar natt blef af dess Prester slukadt.
 Sker ej än, med ombytt föremål,
 Midt i Christenheten dylik dyrkan
 Af en afgud, som ej ljuset tål?
 Prise Gud allt folk i Svenska kyrkan
 För *mitt hela* på dess eget mål.

136

Först *mitt andra* och *mitt första* sedan
 Tjufven helt behändigt plär,
 Se nu vet ni ock *mitt hela* redan,
 Som ej mer *mitt hela* är.

137.

Mitt hela är för dem som törsta
 Välkommet på en sommardag;
 Men icke har det rätt behag
 När väderleken är *mitt första*.
 Emellan vänner vid ett bord
Mitt andra är ett muntert ord.

138. 139. 140.

På ett spisqvarter, vid samma bord,
 Ropte, öfverröstande hvarandra,
 Tre personer, ej med samma ord,
 Ej på samma rätt, dock på *mitt andra*,
 En med vårens, en med vinterns färg,
 En med färgen af ett molnlikt berg.

I mitt första märkte det mitt hela,
 Så att Jungfrun, som på en gång bar
 Tre portioner, kunde till en hvar
 Efter deras önskan dem fördela.

141.

Lär af mitt första flit och annan dygd som gäller,
 Hvad helst *det andra* är dit Guds försyn dig ställer;
 Men fåfäng vore all din tid
 För det som godt är, all din strid
 Emot det onda, om dervid
 Af brist på tro dig skulle fela
 Utaf en högre hand *mitt hela*.

142.

Ända till *mitt hela* ljuder sången
 Från det kabinett, der fången
 I *mitt andra* lugn och glad
 Plockar friska, gröna blad,
 Eller flyger ut till fönsterkarmen,
 Att der helsa vårens sol,
 Eller sätter sig på armen

Af sin Herrskarinnas stol;
 Och till slut på hennes skuldra sitter.
 Så *mitt första* vorden, han med muntert qvitter
 Röjer hur han lycklig är
 Af den kärlek, hon till honom bär.

143.

Mitt första liknar manna
 I färg, om ej i smak,
 Och höljer bergets panna,
 Så väl som kojans tak.
Mitt andra skär i jorden,
 Att knif må skära bröd.
Mitt hela plär i Norden
 Afvända öfverflöd.

144.

När någon är mot dig *mitt hela*,
 Så släpp ej, om de ock på tungan redan spela,
Mitt första och *mitt andra* ur din mun.
 Låt det som följer dem och visar ut en hund
 Ej ens emot en narr från dina läppar ljuda;
 Gör som förnuft och sans dig i *mitt tredje* bjuda.

145.

Mitt första är bland nio bröder

En liten en; dock äfven han

Är såsom de en taleman.

Mitt andra (skrif det Svenskt) blir födt af den hon föder.

Mitt hela man ej sällan hör

I kyrkan predikanten störa.

Men för att slippa straff därför,

Förstår hon sig osynlig göra.

146.

Säll den, som i *mitt hela* så sig ställer,
Att, när han icke mer *mitt första* är,
Han ej *mitt andra* räds, som verlden fäller,
Och ej en hemlig matk hans hjerta tär.

147.

Mitt första gör en präktig syn,
Så i Salongen, som i skyn,
Och lyser bland en skönhets smycken,
Som i den krona, Kungen bär.

Sjelf sammansatt af idel lösa stycken

Mitt andra fäster det som starkast är.

Mitt hela tjente förr att manlig dygd belöna,

Nu blott att pryda och försköna.

Dock är det än en lön för den förtjenst,

Som vinnas af trofast nit i Kyrkans tjenst,

148.

Mitt första gör den mun, som säger det, sig lik.

Mitt andra, fast en stygg relik,

Från himlen lockar ner en skara.

Hvad kan i öknen mer välkommet vara,

Än att en skymt upptäcka der

Utaf den gröna ö, *mitt hela* är?

149.

Att bana väg, då än *mitt första* varar,

Är lika fåfängt som att stifsta lag,

Då upprorsfanan öfverallt förklarar,

Att hela samhället går öfver stag.

Det verkliga förspills för blott *mitt andra*

Af frihet, jemnlighet, belåtenhet,

Som i *mitt hela* famna om hvarandra,
 Men som man ingenstädes funna vet.

150.

Mitt första månan är två gånger på sin bana,
 Och oföränderligt i Turkens fana.
 Hur stort *mitt andra* vara må,
 Så kan ett skepp omkring det gå,
 Men icke så omkring *mitt hela*,
 Om menskohänder det ej sönderdela,
 Som med en verldsdel snart törhända sker,
 Då den ej är *mitt hela* mer.

151.

En bland de många, som beständigt vandra
 Från by till by med säck och staf,
 Kom i ett kök, der man åt honom gaf
 En rätt, som ätes med *mitt andra*;
 Då han förtärt den, knep han detta *andra*,
 Och for *mitt första*. Att han då
 Ej tog *mitt hela* ingen undra må.

152.

Tankens drägt *mitt första* är;
 Barnens nöje är *mitt andra*.
 Äfven äldre folk man ej må klandra,
 Om de roa sig, som ni nu här
 Med *mitt hela*. Ofta ur charaden
 Kan en tanke vecklas ut,
 Som är värd att sqvallret ifrån staden
 Bryta af på en minut.

153.

Mitt första är det *första* i det *första*,
 Som man att läsa och att skrifva lär.
Mitt andra är det *andra* i det samma.
Mitt tredje är det *tredje* äfven der.
Mitt hela nyckeln till all lärdom är
 Ifrån den minsta till den största.
 Dock lär man det ej sällan af sin amma,
 Och mången liten pilt det af en mindre lär.

154.

Mitt första är det sammanslagna
 Af tusen steg, aderton gånger tagna.

Mitt andra sällsynt är på Österns strand;
 Men i vår verldsdel, ja i Polens land
 Hvar koja, utom Lappens tjäll, det äger:
 Han blott af sina egna ben det gör.
 Det låter sturskt när någon säger:
 Det sätter jag *mitt tredje* för.
Mitt hela, som *mitt första* mäter,
 Är ett slags minnesvård, som man dock **ströxt** förgäter.

155

Auka Thor *mitt första* var
 För ett par
 Af *mitt andra*.
 Likt en thron *mitt hela* är;
 Och Regenten, som den bär,
 Har en makt, den hästar klandra.

156.

Hur högt ditt hufvud du än bär,
Mitt första öfver det dock är.
Mitt andras värde mest beror af hvad det gömmer.
Mitt första kommer fram, då man *mitt hela* tömmer.

157.

Mitt första mer än Kungen gäller.

Mitt andra gör, att två bli ett.

Mitt hela jernets högmod fäller,

Ty det blir mjukt då det blir hett.

158.

Mitt första ungefär är ljudet af *mitt hela*,
Som deraf fått sitt namn också.

Mitt andra, ett bland sju, plär noga aktas på
Af dem, som sjunga eller spela.

I annan mening är *mitt hela*

En parveny, hvars smidighet,

För att få klifva opp, sig artigt slingra vet.

159.

Mitt första föregår och efterföljer dagen.

Mitt andra vägen full med diamanter strör,

Men vill du plocka dem, du finner dig bedragen,

Lik mången, som ett sken af lyckans gunst förför.

Mitt

Mitt hela är en gäst från fjellen,
Som skrämmer bygdens folk i lugna sommarqvällen.

160.

"Hvad glänser der i grässets bryn?"
Skrek Fanny vid *mitt* *helas* flamma.
"Jag såg en stjerna föll ur skyn;
Tänk, Mamma, om det är den samma."
"Nej," svarte modren, "nej, den Gud,
Som bjuder stjernorna *mitt första*,
Ger ock *mitt andra* samma bud;
Så är det smärsta till det största;
Så kan i stoftet du också
Från höjden en förklaring få."

161.

Snillen likna ädla stepar;
Dock är dygd, som skyr all flärd,
Likt *mitt första*, som förenar
Glans med nytta, mera värd.

Till de varelser, som vandra
 Utan fötter, hör *mitt andra* ;
 Af det samma släktet är
 Hvad *mitt hela* kallas plär.
 Likt *mitt första* ses det glöda,
 Och det synes väl tillfreds
 I dess lilla ljusa krets,
 Fast blott vatten är dess föda.
 En så skön Anachoret
 Har ej funnits, det jag vet.

162.

Mitt första af solen ger lif åt naturen.
Mitt andra blir allt som jorden bär.
 Olycklig den, som *mitt hela* är
 Och känner sig bort som *mitt andra* buren.

163.

Mitt första i håret är stygt och ledt
 Och endast på ohyfsadt hufvud sedt.
 Fri från *mitt andra* är ingen på jorden.

Bered dig att stå, då du gift är vorden,
 Under *mitt hela*, du,
 Som kysser det nu.

164.

Hon der, så skön! och han så säll
 Att åt *mitt första mitt hela* vara,
 Ej tänka i qväll
 På åren som komma, de allt för snara,
 Då helt hon blir, hvad *mitt andra* här
 Till hälften är.

165.

Mitt första gjordes för *mitt andra*,
 Men i dess skygd plä' bofvar vandra,
 Hvad gör att, i de flesta fall
 De om sitt svarta mål ej fela?
 Månn det att stadens vakt vill ha *mitt hela*?

166.

Emellan "jag" och allt hvad lyckan bär
 Till dem, hon gynnar, du *mitt första* sätter;

Men då du jemt *mitt andra* är,
 Och qvider både dar och nätter,
 Är du *mitt hela* lik, som i ett glas
 Förgäfves stretar ur sitt vinkalas.

167.

Mitt förstas andra r till i förbyt,
 Och le åt ynglingens naiva skryt,
 Som, att det synas, tvålar in sin haka
 Och låts ett skägg, som ej har vuxit, raka.
Mitt andra går igenom stock och sten.
Mitt hela är en bild af mer än en
 Som sig på folk obuden tränger
 Och envist efterhänger.

168.

Mitt första, från *mitt andra* skiljdt,
 Ifrån ett namn är oskiljagtigt.
Mitt andra väntar den som ogudagtigt
 Beter sig till sin lefnads slut.
Mitt hela är ej tvifvelagtigt:
 Jag har ju sagt det ren förut.

169.

Så välment än *mitt första* är,
 Blir det i längden till besvär,
Mitt andra röjer mer än döljer
 Det vackra hufvud, som det höljer.
 Ack! att den krans, af glädjen knyts,
 Så ofta till *mitt hela* byts.

170.

Hvad *mitt hela* med *mitt fjerde* förbjuder

Det bjuder

Mitt första ihop med *mitt andra*. Lagg *mitt tredje* dertill,
 Om du meningen fatta vill.

En blåögd blomma är eljest *mitt hela*,
 Hvars blygsamma täckhet behagar mer,
 Än prakten hos mången, som stolt uppå stela
 Styltlika stänglar ståta man ser.

171.

Mitt första repas upp i träll.
 Att svälja är *mitt andras* kall.

Det, hvori folket mest plär fela,
 Är, att ej träffa på *mitt hela*.

172.

Mitt första lifvar hjeltens mod
 Och gjuter eld i skaldens blod;
 Det fröjdar gubben sjelf, då det är lagom njutet,
 Och skönt det i *mitt andra* ses;
 I silfver blef det fordom slutet,
 Men i *mitt hela* nu det mer behagligt ges.

173.

Mitt första är den Evige,
 Allsmächtige,
 Allgode Herren öfver alla.
Mitt andra har ej hälften af de ting,
 Som ett beställsamt rykte bär omkring.
Mitt hela må vi Elefanten kalla,
 Fast det hans näsa är, som gör, att han
 Så nämnas kan.

174

Mitt andra ett genljud är af *mitt första*,
Mitt hela en prydnad ibland de största.
 Den lyste i Sverge ej längesen
 På stolar kring thronen, så väl som på den.
 Om ni ej ordet har knäckt ut redan,
 Så tänk på den snäckan, som bets af en hund
 Och stänkte *mitt hela* kring hans mun:
 Ett fynd som konsten sig egnade sedan.

175.

En Dansk i Sverge en gång buden var
 Uppå *mitt hela*. Måltiden var rar,
 Men Dansken väntade att se på bordet
Mitt andra med *mitt första*, så var ordet.
 I stället kom en gris: "det var en sällsam gås!"
 Utropte han, föröfrigt nöjd, förstås.

176.

Mitt första är ett folk som ej har äng, ej åker,
 Ej hus, ej gård, ej väg. Dock lyckligt på sitt vis

Det känner sig, i röken vid sin spis,
 Och då det upp och ner för skyhög klippa åker.
Mitt andra är båd ondt och godt
 Och stort och smått,
 Och der ihärdighet och plan och ordning fela,
 Bli det *mitt hela*.

177.

Att vara *mitt första* satiren klär,
 Men äfven för smickret en prydnad det är.
Mitt andra den girige gör ej gerna.
Mitt tredje är värn för Konung och land.
Mitt hela förskönar din flitiga hand,
 Du nålbeväpnade tärna.

178.

Rapp med sin Barbro var ett stridigt par.
 Hvad helst han gjorde med den bästa vilja
 Det henne aldrig i *mitt andra* var,
 Ty tänkte han ifrån sig henne skilja,
 Och blef deri *mitt första*, då, en natt,
 Ej nöjd att ösa ut en lång sparlakanslexa,

Hon i hans knävelborr tog fatt,
 Som till en lagom lugg fått växa.
 Förargad sprang han upp och ref i hast
 Ett stycke af en gammal qvast,
 Och gaf sin äkta hälft *mitt tredje* som *mitt hela*.
 Han nämnde det med rätta så,
 Ty fastan just begyntes då.
 Nu, tänker läsarn, kan det väl ej fela
 Att hon ock skiljas vill. Men nej,
 Till hans förtret hon vill det ej.

179.

Mitt första sker med dolk, men och med ord.
Mitt andra månan gör omkring vår jord.
 Som kneckten bär sitt svärd, så, snälla flicka,
 Bär du *mitt hela*, — begge för att sticka;
 Men lyckligtvis ge dina stick ej sår,
 Dem blott af dina ögons blick man får.

180.

För en blick af *mitt första*, då hon väduren når,
 Den kristall, hon förgyller, till ett takdropp tinar.

En förskräcklig kärlek har *mitt andra* till får.
 Om *mitt hela* det säges, att han gräsligt grinar.
 Hvad han är och hur han kommit till det namn som han har,
 Jag de lärda har frågat, men ej fått något svar.

181.

Ur *mitt förstas* präktiga kronor flyga
 Gröna med vingar försedda små.
 Vill du i Hofvets trappor dig smyga,
 Huru der är *mitt andra* du minnas må.
 Att på *mitt hela* gå är fara,
 Värre likväl att sjelf det vara.

182.

Nyss lilla Wilhelm läsa fick de rader,
 I hvilkas spets *mitt första* står.
 Och nu, då han den frågan får:
 "Hvar är ditt rätta hem, din rätte fader?"
 Så svarar han *mitt andra*, pekande åt skyn.
Mitt tredje angår ljud, dock rör det äfven syn
 I färger mer och mindre rena,
 Och det är ej en ringa sak

I sällskapslifvet att förena
 Mitt tredje godt med vett och smak.
 Val förestod uti det gille,
 Som namn utaf mitt hela bär.
 "Man undrar," sade X, "hvarför ett snille,
 Som ni, Herr Z, ej i fråga är." —
 "Den undran är ju bättre," svarte Z,
 "Än om man sade sig ej veta
 Hvarför jag sute der."

183.

Den, som mitt första gör af andra,
 Ofta sjelf detsamma är.
 Visst att klandra
 Är mitt andra,
 Då af lek det blir affär.
 Ve dig, arma själ, om lifvet
 Är för dig mitt hela blifvet.

184.

När till mitt första e blir lagdt,
 Betecknar det en hemlig makt,

På hvilken brott och sorger skyllas,
 Om du i rygg så väl som själ
Mitt andra är, så torde väl
 Ditt hopp om menskogunst uppfyllas.
 Men var rätt fram, det bäst dig klär,
 Om du ändock *mitt hela* är.

185.

Utom skrået, som eger att *mitt första* göra,
 För det vackra könet det en syssla är.
 Hvar *mitt andra* klämmer vet blott den det bär.
 När ej egennytta eller afund störa
 Friden, som till kretsen af *mitt hela* hör,
 Med hvad glädje Fadren ser derpå, — — och dör.

186.

Olycklig du som förlorat *mitt andra*,
 Dock ser jag dig trygg med din fyrfota vän,
 Som går *mitt första*, till målet vandra.
 Hvad hinder på vägen dig möta än,
 Så kan *mitt helas* hand dig bevara
 Med ringa medel i största fara.

187.

Mitt första har Vesuv förfärligt,
 Men äfven ulfven, som begärligt
 På lammet ser, och gör ett språng
 Med klor och tänder på en gång.
 Lust och förmåga till *mitt andra*
 Har menniskan allena fått,
 Och när det sker med hof och mått
 I rättna tid åt dårskap blott,
 Bör man dess yttring icke klandra.
 Men spar *mitt hela*, att mot dig
 Dess salva ej må vända sig.

188.

I *mitt första* hålls *mitt andra*;
 Parter dit med vittnen vandra.
 Af den skräck, *mitt hela* var
 Fordom för en mor och far,
 Är i våra ljusa dar
 Blott det fula namnet kvar.

189.

Stort *mitt första* har Herr Z,
 Han kan tala, han kan äta.
 Hvad på bordet kommer sen
 Njuter han i tanken ren,
 Ty hans ögon gerna vandra
 Ut att speja på *mitt andra*.
 Som *mitt hela* på kalas
 Icke glömmer han sitt glas.

190.

Mitt första gör så lärjungen
 Som läraren.
 Att i det gröna på en äng det bjerta
 Utaf *mitt andra* se är en behaglig syn.
 Hur kan du, raske jägare, ha hjerta
 Att skicka döden på de små i skyn,
 På de oskyldiga *mitt hela*,
 Som der med sina vingar spela
 Och med sin tunga på en gång,
 Att helsa våren, så med dans, som sång?

191.

Att *mitt första* bli på gamla dar
 Är bedröfligt; men i annan mening
 Saligt, om du är det som du var
 Då *mitt andra* slöt dig i förening
 Med hvad källan är till allt som godt
 Finns i världen och kan tänkas blott.
 Om *mitt hela* långa strider
 Förts i kyrkans fordna tider.
 Frågan är ånyo väckt
 Af en svärmisk sekt.

192.

Hur rakt och stolt *mitt första* synes stå,
 Dock för en vindfläkt det sig böjer.
Mitt andra skrämmer barn, men dig också,
 Som, svag för smickrarn, låter honom rå.
 Ju mera du din ståndpunkt höjer,
 Dess mera du *mitt tredje* kan,
 Men du förgäfves det försöker
 Med det som blott kan tros, du öfverwise man.

Mitt hela är en ting, som röker,
 En bild af bönen, som med tro och hopp
 Till himlen stiger opp.

193.

Låt bandet mellan dig och gamla vänner
 Ej gå *mitt första* för en sak,
 Som så beror af tycke och af smak,
 Som Emmas harpolek. Att Carl ej känner
 Sig så förtjust, ej lägger, såsom du,
Mitt andra deruppå
 Att höra henne spela,
 Bör det väl söndra er? Det vore ju
 Utaf er begge två,
 Minst sagt, *mitt hela*.

194.

Mitt första, då det står framföre,
 Är icke värd halföre.
 Men sätts det efter, kan det göra en million,

Du, som försöker allt, för att *mitt andra* vinna,
 Tör blott *mitt hela* finna,
 Om du ock sutte på en thron.

195.

Ack! hvad nöd, som ej förgätes,
 Taket ätes
 Af *mitt första* är det då.
 Fru, som herre, klär *mitt andra*:
 Med hvarandra
 Ej de bytte det ändå.
 Med *mitt hela* så grefvinnan
 Som herdinnan
 Ses i sommarhettan gå.

196.

Så präktig spegel, som *mitt första* är,
 Finns ej i något slott, bor än en Konung der;
 Och fast den ofta brytes sönder,
 Blir den dock alltid hel igen.
Mitt andra skiljer krigsmän ifrån bönder

Och gubben ifrån ynglingen,
 Och flickan ifrån käringen,
 Ett folk i jäsning, som partier dela,
 Är likt *mitt hela*.

197.

I moln *mitt första* stiger opp,
 Dock ingen droppe regn de gifva.
 Se pilten på *mitt andras* topp:
 En sjöman visst han lofvar blifva.
Mitt hela väfs till högtidsdrägt
 Af hvad en liten mask har kläckt.

198.

Mitt första liknar en naturlig bro,
Mitt andra hör till kycklingspråket.
 Att dra sig undan allt det bråket,
 Som hör till lifvet, och i ro,
 Med ögat fäst på *mitt hela*,
 På soffan ligga dagen ut,
 Och låta sina tankar spela,
 Tills allt blir ingenting till slut,

Det hör man mer än en bland Österlandets Visa,
 (Men månne blott bland dem?) som högsta vishet prisa.

199.

Mitt första, då det ute flyger,
 Och hvar det lyster in sig smyger,
 Och njuter hvad att njuta är,
 Och hvad det plundrar med sig bär,
 Tycks väl i full besittning vara
 Af frihet och af jemnlighet.
 Dock är en stor skiljagtighet
 Emellan de gemenas skara
 Och dem som öfver henne stå
 Upphöjda af *mitt andra*.
 Och illa plär det i ett samfund gå,
 Der hög och låg ej ge *mitt hela* åt hvarandra.

200.

Mitt första är en stembekajad strand.
Mitt andra är af jern, mot jern en tand.
 Hur har du råkat mot din gumma fela,
 Att på en pall hon ställer sig, —

Ty hon en docka är mot dig, —
 Och dig undfägnar med *mitt hela*?

201.

Du, som *mitt första* ser så skönt
 Från grenen hänga öfver källan,
 Mins att *mitt andra* göms ej sällan
 I det som synes friskt och grönt.
 Men när du speglar i *mitt hela*
 Din vandring genom dödens dal,
 Må dig det dyra hopp ej fela
 Att få, som han, ur brutet skal,
 Med krafter, som din själ bevinga,
 Upp till ett högre lif dig svinga.

202.

Mitt första blickar öfver skogens rand,
 Och alla dimmor fly, som nejden hölja.
Mitt andra ställs för det som man vill dölja.
Mitt hela i en vacker hand
 Gör, att man under det vill titta
 Och ett par vackra ögon bitta.

203.

Mitt första säger E men äfven Ä också.

Mitt andra är den väg, som himlens fåglar fara.

Den, som *mitt tredje* är, ej vill allena vara,

Men trifs i sällskap ej ändå.

Mitt fjerde roar barn, de stora, som de små.

Mitt hela röjes, hur vi än det dölje,

Lappungen lik, som ur sitt renhårshölje

I dagen tittar fram på modrens rygg,

Ful i sig sjelf och märkt med bitt af mygg.

204.

Mitt första och *mitt andra* sammanlagdt

Ett inhemskt fruktträd framför tanken ställer.

Mitt tredje gör, att kon, till torget bragt,

Ej hvad den eljest kunde galler.

Mitt helas guld, i korg så skönt,

Hvad är det icke i en krona?

En krona af så lifligt grönt,

Som söderns höst och vinter skona.

205.

Du, som i *mitt hela* qvider,
 Se den lilla hur hon lider,
 I sin oskuld, att *mitt första* få.
 Knota icke då,
 Fast *mitt andra*, dagar, nätter,
 Unga flicka, dig ansätter.

206.

Dem, som *mitt andra* draga,
Mitt första när;
 Och därför hör man dem ej klaga,
 Att dem för tungt *mitt hela* är.

207.

Mitt andra har *mitt första* blifvit,
 Sen elden det förstört: Så är från Wexiö skrifvet.
Mitt hela lindas in ur det som redes,
 Att det må rullas ut igen:
 Så äfven kunskapen beredes,
 Att in i lifvet väfvas sen.

208.

Knyt ej band med människor för lätt,
 Men när du *mitt första* säkert vunnit,
 Spill ej nyckfull bort den skatt, du funnit!
 Var *mitt andra* i ditt tänkesätt,
 Huru lyckan än må hvälfva hjulet!
 Och att du *mitt hela*, så i mulet,
 Som i solklart skifte varit har,
 Ger dig glädje än på gamla dar.

209.

Mitt första blir hvar en till slut,
 Och bäres ut
 Från allt hvad han besitter
 Och mer ej vårda gitter.
 Än hit, än dit, än opp, än ner,
Mitt andra sker,
 Men sist den väg, som låter
 Ej någon vända åter.
 Af dem, som följt *mitt hela* nu,
 Hvem följs härnäst? — Törhända du.

210.

Mitt första yfs, så stolt som grann,
 Att vara flera hustrurs man.
 Ett trassligt hufvud af *mitt andra* redes.
Mitt hela sväller när emellan två
 Stridslystna grannar, som vid planket stå
 Utmanande hvarann, en kamp beredes.

211.

Mellan det som ses och synen
 Står *mitt första*, och ändå
 Skiljer det ej åt de två.
 På ett näs vid ögonbrynen,
 (Jag har nämnt *mitt andra* nu
 Samt *mitt tredje*,) plär *mitt hela*
 Sätta sig, och hvad de tu,
 Klara tvillingsystrar fela
 Rätta och en min sig ge,
 Att det allt kan bättre se,
 Fast det gäller dem förutan
 Icke mer än fönsterrutan.

Huru många hålls för vis,
Som är det på samma vis.

212.

Mitt första är den väg, som bäst till målet för.
Och egnar bäst en man af heder.
Mitt andra många ting än söndrar, än bereder.
En skörd af eget slag *mitt hela* gör,
Och fast den kastas bort på stund då den är skuren,
Vill ingen sakna den, som fick den af naturen.

213.

Mitt första är en pelare, som bär
En krona, och ej gjord af menskor är.
Mitt hela fås derur; och deraf göres
En helsodryck, som smakar några väl.
Af fleras spotska mun likväl
Mitt andra om den drycken höres.

214.

Mitt första i munnen blef Junker Prick,
Då han *mitt andra* af Sigrid fick

Till svar på sitt bref, som var i det hela,
Med all sin grannlåt, blott *mitt hela*.

215.

Mitt första hejdar dem som skena,
Och det behöfs allt mer hvar dag
Mot svärmare af alla slag.
Pris vare den Försyn, som oss det lena
Och varma i *mitt andra* gaf,
Att bäras så af Prins som slaf.
Mitt hela nyss ett under blef vid rönet
Att det, som tjente förr det hulda könet
I all oskyldighet och fromhet, nu
Kan slå en här och spränga berg itu.

216.

Förgäfves till *mitt första* säger
Mitt andra: kom och sitt hos mig!
Det ligger stilla på sitt läger,
Der det för alltid hvilar sig.
Att dervid ingenting må fela,
Som hör till christlig ordning, ges *mitt hela*.

217.

Mitt första, nästan blindt, sin blick dock länar
 Till verk, som ej af dagens öga ses.
 Af många slag *mitt andra* ges,
 Så hand som näsa det betjenar.
 Hvertill *mitt hela* används säg
 Du, som det vet; jag vet det ej.
 Dock vet jag att sitt namn af detta
 Ett litet bord med spegel får,
 Hvarvid de sköna plä' sig sätta
 Och fästa blommor i sitt hår.

218.

Mitt första visar på ett manligt ord.
 Kring allt *mitt andra* af vår runda jord
Mitt hela far, i trots af alla hinder
 Af bränningar, af kapare, af tull,
 Och fjerran skiljda länder sammanbinder,
 Och byter Nordens jern mot Söderns guld.

219.

Det lif, som på *mitt första* stannat,
 Dras ur sitt element upp till ett annat,

Och dör, till straff för sitt begär
 Att nalkas detta allt för när,
 Och skåda ljuset, som der lyser,
 Och smaka på hvad godt det hyser.
 Då undan Trojas brand sin gamla far
 Æneas på *mitt andra* bar,
 Beviste han, att ock *mitt hela*,
 Ehuru mycket det må fela
 Mot skönhetslinien, stundom kan
 En prydnad bli för en behjertad man.

220.

Der *mitt första* i *mitt andra*
 Skyndar att åt hafvet vandra,
 Ses *mitt hela* friskt och grönt
 Spegla sig så skönt.

221.

Mitt första på ytan spela plär
 I glänsande bilder, som snart försvinna.
 En man att vara *mitt andra* klär,
 Men missklär ej heller en qvinna.

Mitt hela är en beqvämlig stund
 För squallret, som flyger från mun till mun
 Och än en fläck på en skönhet kastar,
 Än dygden sjelf berömmande lastar.

222.

Mitt första är sjön så väl som skyn.
Mitt andra är bergets ögonbryn.
 Se flickan, hur glad, då *mitt hela* hon hittar,
 Som ur böljande halmen blåögd tittar.
 Hon det knyter med guldgula ax i en krans,
 Beredd att gå till en landtlig dans.

223.

Mitt första röres af vår tungas spets,
 Och kan dock skaka berg, och haf uppröra,
 Och störta hus, och rundt om jordens krets
 Till förr ej kända skär *mitt andra* föra.
Mitt helas uppflygt öfver Örnens går
 Så långt, att skådarns öga det ej når.

224.

Den som *mitt första* är den rätta Läkarn söke,
 Att ej *mitt andras* skräck *mitt helas* qual föröke.

225.

Stolt svängde en Junker sin fåle om:
 Den stegrade sig: i *mitt första* han kom,
 Ty bragt på *mitt andra* han låg i ett dike.
 En borgerlig man till hans bistånd lopp,
Mitt hela det var att han ej ropte stopp,
 Då hjälpen ej kom från en vederlike.
 Det hände ej nyss, kan läsarn förstå:
 I våra dagar man ej tänker så.

226.

Mitt första är det femte
 Inom ett slägte, och derjemte
 Det andra i ett annat brödralag.
Mitt andra, då det läggs i jorden,
 Bli'r lefvande och står förklaradt opp.
Mitt hela vingar har i höga Norden,
 Men far ock utan dem från topp till topp.
 Med alla sina språng och hopp
 Är han likväl i ständig fara
 Att bli med annat namn en handelsvara.

227.

I det slägte, som *mitt andra* nämns,
 Är *mitt hela* ett det största.
 Dock att heta så hans storhet skäms,
 Heldre vill han kallas blott *mitt första*,

228. 229.

Mitt första var fordum en hedning i Norden.
 Nu, fast han är Christen längesen vorden,
 Rätt ofta likväl han sig hedniskt betar.
 Han sätter *mitt andra*, jag menar *mitt hela*,
 I frossa, berusa sig, narrverk spela
 Med skämt, som ej höfves, och dylikt mer.
 De himmelska härolder sjunga förgäfves
 Den skönaste sång, som på jorden är hörd;
 Förgäfves är själen till andakt rörd;
 Det andliga lifvet af lustarna qväfves.

Men du, för hvilken *mitt första* är
 En himmelsk gäst, som *mitt andra* från höjden
 Det rätta *mitt hela* till dig bär,
 För dig förliks med den andliga fröjden

Oskyldigt nöje, som, barnens likt,
Kan finnas i fattigt hus, som i rikt.

230.

Mitt första är den gamle bedragarn,
Förförarn först och sen anklagarn.

Mitt andra han gör så ofta han kan,
Och behöfver derom ej ropas an.

Mitt tredje manar uppmärksamheten.

Mitt hela är en fé som besöker poëten
Och visar honom hvad ingen har rönt
Så underbarligen skönt.

231.

Den girige och de som efter äran törsta,
När få de väl *mitt första*?

Förgäfves Elsa framför spegeln står,

Och knyter i sitt röda hår

Först blåa blommor, sedan gula;

Ja, fåfängt sig *mitt andra* gör

Den åldriga och fula.

"Se sådant troll!" hon hyiskas hör,

Hvarhelst hon sig i dansen rör,
 Fast föga vackrare, men mer *mitt hela*
 Om sina pligters vård, än om sin toilett,
 Kan Betty med sitt fina vett
 Och sitt naturliga behag ej fela
 Att lik reseda omtyckt bli,
 Ja, framför skönheter som Rosa och Julia.

232.

Mitt första i spegeln synes för er.

Mitt andra beundrar, och klagar, och ber.
 En chor af systrar, som sjunga och spela,
 Utgör *mitt hela*.

233.

Mitt första, blott en dverg på Bältens stränder,
 Så högväxt är i Södra Länder,
 Att vid sin flykt en Herrans man
 En fristad i dess skugga fann.
Mitt andra föder en bevingad skara,
 För Nalle sjelf en läckerhet.

Mitt hela grönt och svart plär parvis vara,
En bild af lismarns dubbelhet.

234.

Har du röst, så nöj dig ej att gnola,

Utan gå i skola

Och *mitt första* gör!

Sedan, då du lärarn hör,

Hvad *mitt andra* säger dig tillegna,

Kan du lik *mitt hela* fägna

Med din sång, i stället för att du

Blott som sparfven piper nu.

235.

Mitt första hållas bör om eld och ljus,

Om barn, om allt i välbeställda hus.

Mitt andra skrämmer katten, som sig smyger

I köket eller på ett dukadt bord.

Mitt hela ger ett tecken; och det flyger

Kring hela landet ut, då nöd är spord.

236. 237.

Mitt första äro hennes händer,

Och hennes fötter likaså;

Och såsom barn bland rosor gå,
 Så titta fram de hvita tänder,
 Då hennes mun *mitt andra* ses.
 Hvem tviflar väl att trolskap ges,
 Då hon åt honom täcks *mitt hela*
 Med de förtjusande behag,
 Som lifva alla hennes drag
 Och skälmskt i hennes ögon spela?
 Nu vill ni veta hvem hon är.
 Det blir en ny charad: Se här!

Hur lycklig du, som, att på frågan svara,
Mitt första vid *mitt andra* fästa kan
 Och säga: hon är *min!* Dock när som man
 Du icke mer *mitt hela* säga kan,
 Skall du än mera lycklig vara.

238.

Mitt första är en massa kall och stel,
 Men får den af *mitt andra* del,
 Så visar den, i präktig låga,
 En underbar förmåga

Att bringa sommarn in der vintern var,
 Ve den som ej *mitt hela* har,
 Som hon i köjan, arma qvinna,
 Hvars stackars barn, de faderlösa små,
 I stränga kolden måste gå
 Långt ut i skogen att det finna.

239.

Obeskrifligen *mitt första*

Är Taglioni, och förlåtas må

Den, som rör sig så,

Lik en engel, om hon som den största

Ibland konster räknar den, hon kan,

Framför någon ann

Anser för *mitt andra*,

Och, när Freja gör sig qvick,

För att hennes trollkonst klandra,

Svarar med en Graties nick

Och *mitt tredje* henne bjuder,

Men när hela Stockholm ljuder

Blott af rop om danserskan,

Och man täflar att i spann

Låta sig för hennes åkdon sela,
 Är man, lindrigast bedömd, *mitt hela*.

240. 241.

Sig sjelf *mitt första* straffa plär;
 Och på en gerning, som *mitt andra* är,
 Kan äfven lagens hämnd ej fela.
 Ett ömkligt slut får allt *mitt hela*.

De samma stafvelser, omvända,
 Angå ett skepp som ej *mitt andra* har,
 Och därför in *mitt hela* tar,
 För att ej hvälfvas öfver ända.
 Hvad nyss *mitt andra* var är nu
Mitt första ser ni ju.

242.

Bland sju *mitt andra*,
 Som efter hvarandra
 På jorden uppenbara
 Hvad natten höljer i sin famn,
Mitt hela är den främste,
 Den förnämste,

Och borde mot sin grannes namn
Med sol uti *mitt första* svara.

243.

Att med *mitt första* vilja himlen nå
Och folken sammanhålla, var en irring,
Som slöts med en ruin och språkförvirring.
Men nu en ädel konst det ställer så,
Att det ej templet blott och staden pryder,
Men upp till himlen lyfter själ och syn.
Mitt andras cirkel tidens omlopp tyder
I enlighet med visarne i skyn.
Mitt *helas* röst, som öfver staden ljuder,
Att timmen ta i agt högtidligt bjuder
Ej skräddarn blott att han må hålla ord,
Men dem som sätta sig vid Rättens bord.

244.

Mitt första manar med sitt qvitter
Den lilla, som i almen sitter
Och lyssnar till sin makes sång.
Mitt andra plär en trashank visa,

För att sin rättighet bevisa
 Till obehindrad tiggargång.
 Hur sig må vända vind och bölja,
 Och dimmor horisonten hölja,
 Dock af *mitt* *helas* gömda nål
 För seglarn hålles fram hans mål.

245.

Mitt *förstas* krumsprång i det gröna
 Är likt *mitt andra* på sitt sätt.
Mitt hela är en landtlig rätt,
 Hvars smak förhöjes af det sköna,
 Då man det hvitt som liljan ser,
 Och på den höga vishet tänker,
 Som af det goda, hon oss skänker,
 Ett förspel i det vackra ger.
 Så guldets, som orangen pryder,
 Den ädla fruktens värde tyder.

246.

En bokstafs namn *mitt första* är,
Mitt andra allt kan anses vara,

Som nämns bland varelsernas skara,
 På Gud och menkosjälen när.
Mitt helas ljud är ren förtretligt,
 Men ve dig om du råkar ut
 För hela kotteri't till slut,
 Ty det är argt, som det är retligt;
 Hvarvid det därför liknas må
 Kan läsarn af sig sjelf förstå.

247.

Naturen gör af snö och is
 Och konsten utaf jern *mitt första*,
 Som är bland tidens under ett det största.
Mitt andra, fast ett nöt, är värdt sitt pris,
 Som i *mitt hela* ges för henne
 Då af den ena snart blir tvenne.

248.

"Hvar spisas gäster?" Så på gatan sporde
 En resande, och då han fick till svar
Mitt första, steg han upp ej dit han borde,
 Men i ett hus, som der *mitt andra* var.

Han satte sig och ropte: "Jungfru!
 Matsedeln!" Mera lik en ung fru
 Var hon som svarade: "Förlåt,
 Här spisas blott vid table d'hôte."
 Snart kommo flera gäster, och kring bordet
 Från mun till mun flög muntert ordet.
 Godt sällskap och förträfflig mat:
 Det kostar, tänkte han, men blef ej litet flat,
 Då han allsintet fick betala, och *mitt hela*,
 Sagdt af värdinnan med en vänlig nick
 Och tillägg af välkommen, då han gick,
 Upplyste honom hur han råkat fela. —
 Föröfrigt sägs *mitt hela* ha
 Det fel, att lofva och bedra.

249.

Mitt första blir till slut så hög som låg.
Mitt andra i en elf, der broar fela,
 Är lyckligt fynd för härars tåg.
 Till mörkrets vänner hör *mitt hela*,
 Och ner i jorden sänkt är all dess id och håg.

250.

Hvem må ej *mitt andra*, då han hör
 Att *mitt första*, tappadt af en flicka,
 Från en köksspis henne för
 Till ett furstligt hof och gör,
 Att hon genast kan sig skicka,
 Som hon vore uppfödd der.
 Alla i *mitt hela* (lifvet är
 Det för alla) denna sagan lär
 Huru underbarligt äfven ringa
 Händelser och ting förmå,
 Trots hvad ondskan stämpla må,
 Dygden upp till ära bringa.

251.

Gå ej i *mitt första*, då du rätt kan vandra.
 För de storas ynnest böj ej så *mitt andra*,
 Att du får i förtid stämpeln af *mitt hela*,
 Som med årens börda dock ej torde fela.

252.

Hur trygg Hans Majestät af sina Drottär
Omgifven synes stå,

Mitt första lyckas dock att honom slå,

När handen träffar dit som ögat måttar.

På gåfvan, helst när hon *mitt andra* är,

Plär tack åtminstone i ord ej fela.

Ej jorden blott, men solen är *mitt hela*.

Det är väl allt som rörs i hela himlens här.

253.

Ondt i sig sjelft, *mitt första* gör

Mitt andra ondt, ehuru detta,

Då det af domarn stäms för rätta,

Ett värn för oskuld blir, om det är hvad det bör.

Men då det göres till *mitt hela*

Är det ett Satans fynd, hvarpå hans ögon skela

Med listig fröjd, då han det ljuda hör.

254.

En leende yngling, med blommor i hatten,

Mitt första var väntad, men kom som en sträng

Hvithårig gubbe, och bredde om natten

Mitt andra som dok öfver åker och äng.

Dock ren ur *mitt hela* en blåsippa tittar,

Som Wilhelm, i det han kramar af snö

En boll att kasta på Agnes, hittar,

Och ger sin af glädje rodnande mö.

255.

Mitt första stolt i skyn på breda vingar far,

Och skrämmer markens fjäderskara.

Mitt andra i en bok sitt tysta nöje har.

Mitt hela hvar och en vill bli, men ingen vara.

256.

Mitt första knäpps,

Mitt andra täpps.

Mitt helas täppning

Sker genom knäppning.

257.

När Adams söner, Evas döttrar fela

Och fikonlöf behöfva, såsom de,

Förgäfves blygseln ropar *mina tre*

At den som icke är *mitt hela*.

258.

Jordens vise! all er lära

Går ifrån *mitt första* ut.

Jordens höge! all er ära,

Som *mitt andra*, flyr till slut.

Jordens ädle! i *mitt hela*

Speglen er med all er dygd!

Samma lott med samma blygd,

Dödlige! vi alla dela.

259.

Mitt första efter sig ett frågetecken får.

Mitt andra Argus sjelf i synkraft öfvergår.

Der vinst och nöje ges, man om *mitt tredje* tränges.

Mitt hela saknar den, som hänges.

260.

Att sprida ljus kring verlden är *mitt första*

Ett medel, näst hvad pennan gör, det största.

En Stat, som är *mitt andra*, prisas må,
 Dock ofta är partiets yra så
Mitt tredje der, att de, med missbruk af *mitt hela*,
 I tungor utaf eld sig sönderdela,
 Och anarchien förödande går fram,
 En ström af lava lik, som möts af ingen dam.

261.

Att han vill *mitt första* sätta
 Som en bom mot all reform
 Skryter på hvar klubb Herr Gorm,
 Som en narr beledd med rätta.
 Af *mitt andra* ej blott hus,
 Men ock gator nu få ljus.
 Mången på *mitt hela* ärnar
 Flyga ända upp i skyn,
 Men det stegrar sig och spjernar,
 Och han faller ner i dyn.

262.

Fast himmelen *mitt första* var,
 Och vädret var *mitt andra*,

Gick, som i dans, ett muntert par,

Och låfvade hvarandra

Så genom lifvet vandra.

Men innan de mot natten nå

Den lugna hydda, dit de gå,

Att sorg och glädje dela,

Bliur mellan dem *mitt hela*,

Som mellan hjertan värre är

Än strid, ty huru den än sårar,

Den för de kära slutas plär

Med kyssar och med tårar.

263.

Akta, att du ej *mitt första*

Fäster vid hvad fåfängt är,

Ehvad fagert sken det bär,

Såsom många de der törsta

Efter pris, för yppigt bord,

Granna kläder, granna ord.

Med *mitt andra* ger man döden,

Ropar efter hjälp i nöden,

Firar namnsdar och hvad mer,

Med högtidlig glädje sker.

Merendels om målet fela

De som ledas af *mitt hela*.

264.

Mitt första blef åt menskan gifvet

Till trogen följesvän i lifvet.

Mitt andra efter odjur sker,

Men äfven efter mången sälle,

Som med dem lika sig betar.

Mitt hela hör till slikt tillfälle,

Men ledsamt är att nattetid

Bli deraf störd i sömnens frid.

Dock är det värre att det höra

I blad, som nytt kring landet föra.

265.

Att *mitt första* fritt få göra

För en lycka anses bör;

Ofta dock vi klagas höra,

Att det qual och ofärd gör.

Mitt andras krossning fordrar starka tänder,

Men bättre sker det af en tandlös mun.

Mitt hela är en frukt från Södra länder;

Dock växer den också i Lund.

266.

En liten yttring af *mitt första*

Afgör ej sällan de största

Riken och throner

Skakande värf.

Mitt andra förvarar den rikes millioner,

Men äfven den fattiges skärf.

Mitt hela är ledsamt ej blott

För den, som det fått,

Men för dem också,

Som se derpå,

Helst, då det sätts på en värdig tolk

Af sanning och rätt för ett frisinnt folk.

267.

Ett rop af fienden *mitt första* var
 Kring Svenska skär, i fordna olycksdar,
 Och by vid by steg upp i låga.
 Men samma ord, af Rikets Ständer sagdt,
 Som bröt förbudet på *mitt hela* lagdt,
 Har vållat föga mindre plåga;
 Ty fast det namn utaf *mitt andra* bär,
 Och ville anses för dess like,
 Det allt sitt värde har af kraften att ge rus.
 Så Lucifer är nämnd af ljus,
 Ehur han tillhör mörkrets rike.

268.

Gud sjelf *mitt första* kallar sig så vida
 Han är begynnelsen till allt som är.
Mitt andra är ett ord, som plär
 Anvisa vid en sak en annan sida.
 Gör så din bön och så till den
Mitt hela lägg, att det från himmelen,
 Der dig en Fader bönhör och förlåter,
 In i ditt hjerta ljuder åter.

269.

Mitt första af stjernor i ordning och prakt

Bevittnar sin Skapares visdom och makt.

Det ämnet besjög en poët och vann priset

Mitt andra det stora, och hoppas ej fela

Att vinna *mitt hela*

Det fulla beviset

Af bifall, som ges åt det snille, han har.

Mitt hela likväl ej sällan bedrar.

270.

Spill ej *mitt första*! Ren föll der *mitt hela*.

Mitt andra du sjelf som din penna är.

Dock huru du än i det yttre må fela,

Hvad godt är som guld i ditt inre du bär.

271.

Pelle att *mitt första* göra

Ej minsann *mitt andra* var,

Ortens snälla färjekarl,

Då han Majas röst fick höra,

Som på andra stranden stod,
 Som *mitt tredje* far för vinden,
 Flög hans båt, och uppåt kinden,
 Uppåt pannan steg hans blod,
 Då han lyckligt nådde hamnen
 Och *mitt hela* lik, så lätt
 Hon der kom, och han i famnen
 Henne slöt med fästmansrätt.

272.

En träta tändes mellan Matts och Anna.
Mitt första ropte han, men hon på stund
 Föll med *mitt andra* in, så att han måste stanna.
 Nu grep han luggen öfver hennes panna,
 Men hon med fingret kniper hop hans mun.
 Så blef den läst, och hon fick ensam banna.
Mitt hela var det namn, han bar,
 Allt sen han som soldat blef skrifven;
 Men hvad han kallades hon var,
 I kämpadater genomdrifven.

273.

Mitt andra nu åter *mitt första* är vordet.
Mitt hela är inne och aftäcker ordet,
 Som låter dig se det kommande lif
 I hoppets förskönande perspektif.

274.

Om du *mitt första* blir med hemligt band
 Af dygder och behag, som sig förena
 Hos en *mitt andra*, och du med dess hand
 Dess hjerta vinner: hvem kan dig förmäna
 Den rätt, hon som *mitt hela* ger åt dig?
 Men, fast förtjust deraf, med den allena
 I längden ej din kärlek nöjer sig.

275.

Mitt första lik är mången poësi,
 Som, spard till mognad, kunnat äkta bli;
 Ej må man då kritiken klandra,
 Om hon med det, hvans namn *mitt andra*
 Fäst vid *mitt tredje* är, dess alster öfverfar,

Blott hon ej sjelf *mitt hela* har.

Mitt hela i egentlig mening

Missklär den vackra hand, som nyss

Vid Edwards och Sophies förening,

Hon räckte mot hans varma kyss.

276.

Mitt första gömmer många onda ting

Och mången niding, mången fridlös sälle.

Mitt andras hjul går jemnt omkring,

Och dock ej kommer ur sitt ställe.

Stolt i *mitt hela* pöser Kämnärn Bök

Vid kärandes och svarandes besök,

Men krymper platt ihop, då han vid embetsbordet

Sig sätter ner att föra ordet.

277.

In skall *mitt första*, trots all pers.

Mitt andra fäktat och gjort vers.

Mitt hela hoppar härs och tvärs.

278.

I *mitt första* sof, du späda!
 Mamma i sin famn dig bär.
 Stjernor fram på fästet träda;
 Qvällen ren *mitt andra* är.
 "Skall en frukt mig en gång gläda
 Der jag nu *mitt tredje* ser?"

Tårar vid de orden ner
 Ur den huldans ögon trilla;
 Och *mitt hela* lik den lilla
 Slumrar sött och ler.

279.

Mitt första gör man alltid gerna,
 Fast det med qual ej sällan sker.
Mitt andra hos en menlös tärna
 Ett nytt behag åt mun och kinder ger.
Mitt tredje åt de små plär sägas af de stora,
 Men sägs åt dem igen i mången grann tirad.
Mitt fjerde många namn i våra dar förlora.

Mitt hela *) lär man af, och blir än rörd, än glad,
 När man det hör, när man det läser;
 Det är som bi't, allt skönt och godt
 Det letar hop med smak, hvar helst det blomstrar blott,
 Men har också en gadd åt dumheten som jäser.

280.

Mitt första ögat gör.

Mitt andra tanken gör.

Mitt hela väfvarn gör.

281.

Mitt första ögat gör.

Mitt andra handen gör.

Mitt hela svärdet gör.

282.

Märk: mitt första

Är mitt andra,

*) Var Eloquentiæ Professor vid Åbo Universitet.

Bland de största;
 Derfor klandra
 Ej *mitt hela*,
 Fast i år dess liljor fela.
 Ordet felar ej; gå att det höra,
 Att det göra.

283.

Så länge menskan blott *mitt första* var,
 Var hon blott half; hel är hon vorden
 Igenom sin fördubbling till ett par.
 Hur stort *mitt andra* utaf jorden
 Columbus upptäckt han ej sjelf förstod.
Mitt hela är en väldig flod,
 Som skaffar hvad på stället felar,
 Och sammanbinder världens delar.

284.

Mitt första mellan sjö och land
 Är än en udd och än ett band.
Mitt andra tjenar vid upptäckten
 Af djupa källors gömda gång,

I ådror färdiga till språng.

Mitt hela främjar andedräkten

Och klär sitt stolta ställe väl,

Förstås i lagom vidd likväl.

285.

Den gamle från Jerusalem,

Som irrar utan hus och hem,

Försåg sig med *mitt första* nog,

Förrän han ut på färden drog.

Dock ofta sen han visat sig

Barfotad på sin öde stig,

Och vankat fram och stött emot

Mitt andras skarpa kant sin fot.

Hur måste ej besagde man

Med afund se *mitt hela* an,

Som står i ro på egen grund

Och rökverk får så mången stund.

286.

Mitt första visar himlavägen,

Mitt andra huru tiden går;

Mitt hela enligt gammal sägen
 En sammankomst af prester spår.
 Nu *) äfven före den det yrde;
 Men vädrens Herre så det styrde,
 Att solen rådde under den.
 Man hoppas att vid slik förening
 Af ljusets ombud, andans män,
 Var solsken ock i andlig mening.

287.

Mitt första är ett folk, som duger
 Till hvarjehanda värf och ting.
 När det **mitt andra** far omkring,
 Det liksom biet åt sig suger.
 Upp till den höjd **mitt hela** når
 Der Nore hand med Svea slår.

288.

Mitt första uppgå öfver jorden såg
 Ett barn, som på **mitt andra** låg.

*) Författad vid prestmötet i Hernösand år 1839.

Mitt tredje mot sin bild det syntes redan,
 Och när af vise män det söktes sedan,
 Så mötte dem en himmelsk blick,
 Som, lik *mitt hela*, från dess ögon gick.

289.

Mitt första är ett ljud, som tillkännager,
 Att en dotter i huset dagen ser.

Mitt andra pekar på något annat.

Om det första i oskuld lyckliga par
 Att lyssna till ormens smicker ej stannat,
 Då vore vår jord hvad *mitt hela* var.

290.

Ej följer efter, det som *mitt första* går,
 Dock ett efter tolf *mitt andra* hon slår,
 Hon, som i allt rådfrågas med rätta.
 En mängd af *mitt hela* nu göras så lätta
 Och granna, som bubblor, men lika som de,
 Blott lekverk, som roa en stund att se.

291.

Ibland de stora, ja, ibland de största
 Naturens håfvor är *mitt första*,
 Dock gör du snarlikt det, du snälla Anna,
 Då på din täcka blomstersäng
 Du lutar ned din vattenkanna.
 För vandrarn en välkommen syn
Mitt andra är, då han i skyn
Mitt hela mörkna ser, och hör det ljuda
 Likt dån af böljor, som i forssen sjuda.

292.

I *mitt första* har naturen
 Ställt så växterna som djuren:
 Endast så fördelt också
 Menskors samfund kan bestå.
 Att *mitt andra* fritt få göra
 Skattar folket med allt skäl.
 Mångahanda spel likväl
 Friheten dervid plär störa.

Då ännu ett värde ges,
 Som i mynt ej kan betes,
 Bör man finna det förhastadt,
 Om *mitt hela* blir förkastadt.

293.

Det förkastade löftet.

Sanning är i gåtor spord,
 Allvar under lek med ord.

Herodes satt midt i en krets af höga
 Och glada gäster, på sin födslodag,
 Vid sin Gemål; och fann med skäl och öga
 I hennes dotters dans ett stort behag.
 Tjust, som han var, och i beslut *mitt första*,
 Svor han det löftet, att hon skulle få
 Hvad hon begärde, vore det också
 Hans halfva Rike. ”Finge jag den största
 Af de juveler, som hans krona bär!
 Den skulle lysa på min hvita panna
 Emot mitt svarta hår, lik stjernan der,
 Som efter dagen ses på himmeln stanna.”

Vid denna tanke mött af modrens blik,
Ej utan rädsla hon till henne gick.

Herodias, stolt att för *mitt andra* kalla
Den täcka Nymfen, Gratien, och hvad mer
För sköna namn beundran henne ger,
Vill öfver dottern lika än befalla,
Som när hon henne, i dess späda dar,
Mitt tredje sade, och den lilla var,
Då hon för Kungen det så näpet gjorde,
Ett menlöst verktyg till det spel, hon dref
Med honom så, att hon hans maka blef.
Då det af Döparn nämndes, som det borde,
En trolös kränkning af det helga band,
Som henne fäste vid hans broders hand;
Så blef mot honom allt det hat, en qvinna
Af sådan art i orent hjerta bär,
Hos henne tändt, och tände vildt begär
Att se hans blod för bödelns yxa rinna.
Nu aktar hon, för att det målet hinna,
Ej dotterns oskuld, som ännu ej vet
Af hämnd mer än af brott.

"En stor Profet
 Är vid Jordan, som väg för Frälsarn banar,
 Då han så hög, som låg, till bättring manar:"
 Det ryktet henne nått, då hon med sorg
 Förnam hans fångenskap i Kungens borg.
 Hvad ångest nu det skulle henne göra
 När modren, sen hon hennes panna kysst,
 Och klappat hennes kinder, fällde tyst
 Ett kannibaliskt ord i hennes öra.
 Blek föll hon ned och bad: "Ack! skona mig
 Och skona Kungen från så grym begäran!
 Du sjelf, ack! hvälf ej sådan skuld på dig!" —
 "Lyd!" var det svar, hon fick; och af förfäran
 För det dermed förenta ögonkast
 Af en tigrinna, sprang hon upp med hast,
 Sjelf lik ett dödens offer, och begärde
 Johannis hufvud. Vid det ordet spratt
 Hvar en af häpnad, som vid bordet satt.
 Herodes blef om öronen *mitt fjerde*,
 Men öfver ryggen honom kallsvett for;
 Då, bunden af den ed, han tanklöst svor,

Han gaf sitt bifall med en hemlig fasa
 För den Sirén, hvars lockelser han följt,
 Och hvars behag den grymhet öfverhöljt,
 Som han nu såg i hennes hjerta rasa.
 Sig sjelf ej mindre afskyvärd han fann,
 Som af *mitt hela* blifvit en tyrann.

291.

Leander och Hero.

Ack, en känslfull Ballad!
 Åh nej! bara en Charad.

Mitt första framför Heros namn
 Leander i Abydos hamn
 Med sådan ömhet sucka hördes,
 Att sjelfva klippan deraf rördes;
 Fast hon ej rördes af det hot,
 Med hvilket Hellespontens bölja
 Af Nordan drefs till hennes fot,
 Att den med skum af vrede skölja.

En afton, tills det ren blef natt,
Han på densamma klippan satt;
Och likt de pilar, Amor skickar,
Han flyga lät sin längtans blickar
Från Asiens till Europas kust
Här lades, om ej minnet felar,
Emellan tvänne världens delar
En bro af blind eröfringslust.
Mer stark än den af stormen rifna,
Är den af tanken byggda bro,
Der hjertan, åt hvarandra gifna,
Med kärlek mötas och med tro.
Ej blott det hus, der Hero bodde,
Han skönjde eller skönja trodde,
Men ock den lund, der först bekänd
Hans låga blef och hemligt tänd.
Der stod ett tempel på en kulle,
I skygd af samma myrtenlund;
Och dän för honom bådads skulle
Med facklors sken den sälla stund,
Som gick att deras kärlek kröna
Och hela deras lif försköna.

Nu i dess nejd han ser en glöd,
 Likt dagen i de södra länder,
 Der den i hast en flamma Länder,
 Som skär mot mörkret lifligt röd.
 Och som vid dagens blick i skogen
 Den glada sångarn spritter opp,
 Och flyger till sin makas topp,
 Leander lika öm och trogen
 Och lika glad, från klippan spratt
 Och ropte: "Ack! i denna natt,
 J Gudar! ej så säll jag vore,
 Om opp till er Olymp jag fore!"
 Men Nordan svarar med ett tjut,
 Att han ännu ej rasat ut.

2.

Ej vågar han förmäten klandra
 Den Gud, som hafvets spira bär,
 Ej den som vädrens Herre är.
 Men knappt begynner han *mitt andra*
 Med hyllning af dem båda två,
 Då vind och bölja stilla stå.

I båten sprungen ren, dess segel
 Tillreds för Sunnan drar han opp;
 Men fåfängt tror hans späda hopp
 Sig se ett krus på vattnets spegel,
 Och bäst han rör det blanka par,
 Så lätt som fisken rör sin fena,
 Så brister — o hvad harm — den ena.

3.

”Jag har ju mina armar kvar,”
 Utropar han med hastig vändning,
 Och i de ordens följe kom
Mitt tredje med ett hurtigt ”om” —
 ”Trotts, jag är der för dagens tändning,”
 Tillade han och företog
 Hvad Grekland mer än öfvergången
 Af Persiens här med häpnad slog,
 Och sen ett ämne blef för sången.

4.

Hvad gjorde han? *mitt fjerde* — Gud!
 Hvad dödlig ångest för hans brud,

Om hon der stod på tempelhöjden,
Och kunde se hans djerfva färd!
Men när han framländt, o! den fröjden!
Den var det äfventyret värd.
Emellertid i sömnens sköte
Hon sorglöst låg. Ej var ännu
Bestämmt, hvad dag de unga tu
I Hymens rosenbojor slöte.
Den eld, der brann, olyckligtvis
En herde tändt af skogens ris.
I drömmen steg hon upp på kullen
Och såg sin vän i snabba jullen,
Som af en störtvåg hvälfdes om.
Men nu vid månens silfverstrimma
Han syntes fram till henne simma,
Lik Svanen, som till Leda kom.
Hon lopp i sjön att honom möta,
Men kände under vattnets bryn
Sin fot emot en sten sig stöta,
Och väcktes, ack! till hvilken syn!
Leanders bön om Sunnan hördes,
Men ve, den grymma ironin!

Som en orkan den kom med hvin,
 Och hela sjön i hast upprördes.
 Dock bars han fram af våg till våg,
 Och hopp så väl som mod han hyste,
 Tills elden, som hans mål upplyste,
 Försvann, och han blott mörker såg;
 Nu om sin kosa han ej rådde,
 Ej sjelf sig röra mer förmådde.
 Dock flöt han fram vid dagens ljus
 Till Heros strand, till hennes hus.
 Ur fönstret då hon såg den döde,
 Hon för att dela samma öde
 Sprang ner, och vid hans sida låg,
 Och fördes bort af samma våg.

Min unga vän! var rask, men ej *mitt hela*.
 Tro icke hvarje sken, som lockar ut;
 Och pröfva, för att ej om målet fela,
 Ej banans början blott, men ock dess slut.

295.

Tänk vid *mitt första* på en gammal vän,
 Som alltid ment med dig *mitt andra*.

Och när han innan kort den väg skall vandra,
Som ingen kommit har igen,
Skall han *mitt hela* taga ur sitt hjerta,
Och lägga det uppå *ditt* hjerta,
Att der med Guds välsignelse och frid
Det må förvaras all din tid.

Upplösning af Charaderna.

1	Charad.	17	Hösten.
2	Ingen.	18	Fåle.
3	Rimfrost.	19	Inqvartering.
4	Nyår.	20	Jemnlighet.
5	Solblind.	21	Bytta.
6	Oro.	22	Jernväg.
7	Lindans.	23	Ångermanland.
8	Omsorg.	24	Näsvis.
9	Ref-orm.	25	Myggbett.
10	Reform.	26	Spegel.
11	Boa.	27	Afton.
12	Sågstock.	28	Persilja.
13	Ironi.	29	Kärlek.
14	Ögonsten.	30	Farmor.
15	Ålderdom.	31	Jernväg.
16	Thékök.	32	Posten.

33	Ömhet.	57	Enfaldig.
34	Synål.	58	Handbok.
35	Granved.	59	Högfärd.
36	Högtid.	60	Julljus.
37	Julgris.	61	Solstånd.
38	Jul-lof.	62	Tålomod.
39	Snöfall.	63	Fähund.
40	Snöboll.	64	Knähund.
41	Prestvigd.	65	Hattask.
42	Benbrott.	66	Barbar.
43 (<i>Galanthus Nivalis</i>) Snö-	droppe.	67	Ordspråk.
44	Skålpund.	68	Prestost.
45	Blodigel.	69	Carlsdag.
46	Sjelfmord.	70	Påskägg.
47	Sjöskum.	71	Väfstol.
48	Talltrast.	72	Kardus.
49	Ljussax.	73	Munlack.
50	Snömos.	74	Nej tack.
51	Påskägg.	75	Regnbäck.
52	Hängbjörk.	76	Barnbal.
53	Rådhus.	77	Bläckhorn.
54	Nyår.	78	Punschbål.
55	Julbock.	79	Sorgflor.
56	Julklapp.	80	Svalbo.
		81	Biskopar.

82	M. b. t. — Embete.	107	Näsduk.
83	Glanskis.	108	Boja.
84	Blåbär.	109	Lifvet.
85	Renhjord.	110	Länstol.
86	Snöberg.	111	Stortå.
87	Döfstum.	112	Kuku.
88	Blommor.	113	Dalkarl.
89	Örnsköld.	114	Duel.
90	Ljungeld.	115	Kattfot.
91	Granris.	116	Vådeld.
92	Mormor.	117	Farväl.
93	Farmor.	118	Otro.
94	Snöboll.	119	Invigd.
95	Vårvind.	120	Böndag.
96	Fredrikshamn.	121	Löfknopp.
97	Solen.	122	Grässtrå.
98	Koja.	123	Kryphål.
99	Gråhår.	124	Hönsdån.
100	Sandkorn.	125	Omkull.
101	Sömnig.	126	Barnbarn.
102	Handske.	127	Surkål.
103	Otro.	128	Amma.
104	Tupplur.	129	Frukost.
105	Svindel.	130	Karbas.
106	Löstand.	131	Ispigg.

132	Nålbref.	157	Ässja.
133	Solgrand.	158	Humla.
134	Prestvigd.	159	Nattfrost.
135	Bibel.	160	Lysmask.
136	Gåta.	161	Guldfisk.
137	Kallskål.	162	Skendöd.
138	Grönkål.	163	Toffel.
139	Hvitkål.	164	Brudgum.
140	Blåkål.	165	Nattro.
141	Bistånd.	166	Harkrank.
142	Tambur.	167	Karrborr.
143	Snöplog.	168	Grefve.
144	Ovettig.	169	Krusflor.
145	Eko.	170	Förgät-mig-ej.
146	Ungdom.	171	Lagom.
147	Guldked.	172	Vinglas.
148	Oas.	173	Enhändt.
149	Urbild.	174	Purpur.
150	Halfö.	175	Smörgås.
151	Afsked.	176	Lappverk.
152	Ordlek.	177	Fingerborg.
153	A b c.	178	Fastlagsris.
154	Milstolpe.	179	Stickring.
155	Kuskbock.	180	Solvarg.
156	Hattask.	181	Lönnhal.

182	Aderton.	207	Nystan.
183	Narrspel.	208	Vänfast.
184	Ödmjuk.	209	Likfärd.
185	Syskon.	210	Tuppkam.
186	Försyn.	211	Glasögon.
187	Gapskratt.	212	Rakknif.
188	Byting.	213	Tallstrunt.
189	Munskänk.	214	Mörja.
190	Lärkor.	215	Bomull.
191	Barndop.	216	Likstol.
192	Rökelse.	217	Nattduk.
193	Afvigt.	218	Handel.
194	Oro.	219	Krokrygg.
195	Halmhatt.	220	Ådal.
196	Sjögång.	221	Skumrask.
197	Dammast.	222	Blåklint.
198	Nästipp.	223	Luftskepp.
199	Bistånd.	224	Sjukdom.
200	Örfil.	225	Nödfall.
201	Löfmask.	226	Ekorn.
202	Solskärm.	227	Hvalfisk.
203	Egenkärlek.	228	Julro.
204	Apelsin.	229	Julro.
205	Tandvärk.	230	Fantasi.
206	Hölass.	231	Noggrann.

232	Nio.	257	Oskyldig.
233	Enbär.	258	Adam.
234	Lärkan.	259	Hvilorum.
235	Vårdkas.	260	Tryckfrihet.
236	Småle.	261	Pegas.
237	Fästmö.	262	Gråkallt.
238	Vedbrand.	263	Hugskott.
239	Lättsinnig.	264	Hundskall.
240	Lastbar.	265	Valnöt.
241	Barlast.	266	Munlås.
242	Söndag.	267	Brännvin.
243	Tornur.	268	Amen.
244	Kompass.	269	Härnäst.
245	Kalldans.	270	Bläckplump.
246	Geting.	271	Rosenblad.
247	Banko.	272	Hurtig.
248	Härnäst.	273	Nyår.
249	Mullvad.	274	Fästmö.
250	Skole.	275	Kartnagel.
251	Krokrygg.	276	Nattrock.
252	Klotrund.	277	Killing.
253	Mened.	278	Rosenknopp.
254	Majsnö.	279	Wallenius.
255	Gammal.	280	Servet.
256	Knapphål.	281	Seger.

282 Påskhelg.
283 Handel.
284 Näsborr.
285 Skorsten.
286 Prest-ur.
287 Lappland.
288 Solstråle.

289 Eden.
290 Förslag.
291 Byting.
292 Klassval.
293 Lättsinnighet.
294 Obetänksam.
295 Farväl.

Rättelser:

- N:o 192 sid. 93, rad. 3 *står*: skrämmer *läs*: skämmer.
N:o 195, sid. 97 rad. 2 *står*: ätes *läs*: ätes:
N:o 244, sid. 118 rad. 1 *står*: manar *läs*: menar
-